

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE VERZWARENDE OMSTANDIGHEDEN BIJ ONVOORZICHTIGHEID

Rede uitgesproken door de Heer Procureur-Generaal Herman BEKAERT, op de plechtigs openingszitting van het Hof van Beroep te Gent op 15 September 1954.

Sinds enkele tijd volgt eenieder met gespannen aandacht de berichten over het stijgend aantal van de ongevallen, veroorzaakt door het roekeloos wegverkeer. Het collectief gevoel van onveiligheid groeit aan en heeft zijn weerslag op de openbare opinie.

Bedoelde informaties zijn te danken aan het onverpoosd optreden van het korps der rijkswacht; zij geven nochtans slechts een onvolledig beeld van de omvang van de toestand : wat het lopend jaar betreft kennen wij enkel de ongevallen die de leden van de rijkswacht, tijdens het uitoefenen van hun dienst vaststelden, buiten het grondgebied der grote agglomeraties. In dit gebied worden de onvrijwillige misdrijven rechtstreeks door de administratieve politie vastgesteld en vallen zodoende buiten ons bereik. Deze feiten kunnen zoals de onvrijwillige slagen en verwondingen vreemd aan het verkeer, slechts na berechtiging, in de gerechtelijke statistiek opgenomen worden zodat, voor het lopend jaar, de gegevens zeer onnauwkeurig zijn.

Afgezien daarvan, zijn de cijfers, opgegeven door de rijkswacht, nochtans betekenisvol : ze wijzen op een erge bedreiging voor het leven en de fysieke integriteit van het individu en tevens op het bestaan van een feitelijke toestand die niet te voorzien was op het ogenblik dat de wetgever de grondslagen legde voor de beteugeling der onvoorzichtigheid.

Van de twee vormen van lichamelijk geweld voorzien door het strafwetboek, maakt deze, waarvoor de wetgever in 1867 het minst beducht was, thans de meeste slachtoffers... en hun aantal stijgt met een dusdanig rythme dat 1954 een buitengewoon tragisch jaar zal worden.

Deze catastrophale toestand heeft een uitgebreide reactie uitgelokt. De pers spant zich op de meest doeltreffende en degelijke wijze in om de bevolking te waarschuwen; op 11 Mei 1954 werd een wetsvoorstel neergelegd ondertekend door de heren Lahaye, Philippart, Housiaux, d'Haeseleer, Charpentier en Joris, «strekken tot de gewaarborgde schadeloosstelling der slachtoffers van misdrijven (in 't bijzonder de slachtoffers van verkeersongevallen); het studiecentrum René Marçq, gehecht aan de Rechtsfaculteit

van de Universiteit te Brussel, heeft zich tijdens het afgelopen academisch jaar onledig gehouden met de studie van hetzelfde vraagstuk; de Belgisch-Luxemburgse Unie voor strafrecht heeft, gedurende het gerechtelijk jaar drie werksittingen gewijd, aan het ontwerpen van een wet betreffende de dronkenschap aan het stuur en de daaruit voortvloeiende ontzetting van het recht een voertuig te sturen; de heer Minister van Justitie beantwoordde die algemene noodkreet, met het voornemen de sancties, voorzien door de artikelen 419 en 420 van het Strafwetboek, te verzwaren en hij verzocht de parketten-generaal om advies.

De rechtbanken en Hoven van beroep werden door deze vloedgolf van onvoorzichtigheid overrompeld. Nieuwe kamers moesten opgericht worden ten einde het hoofd te kunnen bieden aan de ontelbare zaken en betwistingen die in deze ongevallen hun oorsprong vinden. Ter gelegenheid van zijn aanstelling op 13 Juli 11. heeft de heer Eerste-Voorzitter van het Hof van Beroep te Brussel, Marcoux o.m. verklaard :

« Deze uiteraard zeer bijzondere geschillen eisen, » in de meeste gevallen, een omslachtige behandeling : » aanstelling van burgerlijke partijen in bijna elke » zaak, hoofdzakelijke-, bijkomende en nieuwe besluiten, deskundige verslagen, planbesprekingen en betwistingen nopens de tekstverklaring van de wegcode. De feiten gebeurden gewoonlijk op bliksemsnelle wijze; ook leggen de schaarse en toevallige getuigen somtijds de meest uiteenlopende en de meest tegenstrijdige verklaringen af. Dit alles leidt tot eindeloze debatten die bijna de ganse duur der » correctionele zittingen in beslag nemen.

» De beslissingen, die voor sommige partijen van » het allergrootste belang kunnen zijn, vergen grondige overweging en uitdieping...

» Er dient ter zake een oplossing gezocht. De recente » statistieken door de pers gepubliceerd verwekken » algemene ongerustheid...

» De aanleg van onze straten en de uitbouw van » onze wegen beantwoorden niet aan de vereisten van » het hedendaagse verkeer. Meermalen reeds stelde » ik mij de vraag of, in sommige lichte gevallen van

» onvoorzichtigheid of van gebrek aan vooruitzicht
 » en bij ontstentenis van verzwarende omstandigheden,
 » (overdreven snelheid, dronkenschap of andere), het
 » niet practischer ware de beslechting door middel
 » van dading mogelijk te maken. Want, onvermijdelijk
 » zal, waarschijnlijk in een zeer nabije toekomst, de
 » berechting van al deze zaken niet meer binnen
 » de perken van een normale rechtsbedeling kunnen
 » verzekerd worden. »

Mijnerzijds heb ik gedacht dat het eveneens van belang zou zijn deze vraagstukken te toetsen aan de grote ondervinding van Uw Hof, dat dagelijks meerdere arresten desbetreffend uitspreekt. Ik heb er aan gehouden de juridische overwegingen, mij door de huidige omstandigheden ingegeven, aan Uw oordeelkundige critiek te onderwerpen.

Het zal U niet ontgaan dat het probleem van de « onvoorzichtigheidsdelikten », heden beheerst wordt door het verkeer en dat, zonder de andere domeinen waarin feiten van onvoorzichtigheid gepleegd worden, uit het oog te verliezen, het nuttig kan zijn rekening te houden met de meest kenschetsende elementen van de statistieken, die wij te danken hebben aan het nauwgezet optreden van de rijkswacht en die mij, onlangs, door dit korps werden medegedeeld.

* * *

Het aantal ongevallen die doding of verwondingen tot gevolg hadden, is ten opzichte der vorige jaren aanzienlijk gestegen. In de loop van het eerste kwartaal deden zich 2.242 ongevallen voor, met 198 doden ter plaats, 663 zwaar gekwetsten en 1.381 licht gekwetsten. In de loop van het tweede kwartaal: 2.505 ongevallen en 3.227 slachtoffers, waaronder 225 doden ter plaats, 958 zwaar gekwetsten en 2.044 licht gekwetsten, dus een vermeerdering met 625 ongevallen en ongeveer 1.000 slachtoffers.

Tijdens de maand Juli bereikt het aantal auto-ongevallen een angstwekkend hoogtepunt: 1.129 ongevallen, 1.463 slachtoffers, 85 doden, 389 zwaar gekwetsten en 989 licht gekwetsten.

Ook het jaargetijde en de weergesteldheid beïnvloeden het wegverkeer en doen zich heftig aanvoelen tijdens verlofperiodes en week-ends.

In dit verband kan ik de volgende inlichtingen verstrekken:

Ter gelegenheid van de week-ends (behalve de feestdagen), in de loop der maand Januari, schommelt het aantal ongevallen tussen 58 en 79
 het aantal slachtoffers tussen 80 en 99

in de loop der maand Februari

schommelt het aantal ongevallen tussen 42 en 67
 het aantal slachtoffers tussen 41 en 76

in de loop der maand Maart

schommelt het aantal ongevallen tussen 66 en 82
 het aantal slachtoffers tussen 79 en 110

in de loop der maand April

schommelt het aantal ongevallen tussen 107 en 115
 het aantal slachtoffers tussen 85 en 88

in de loop der maand Mei

schommelt het aantal ongevallen tussen 111 en 113
 het aantal slachtoffers tussen 85 en 150

in de loop der maand Juni

schommelt het aantal ongevallen tussen 102 en 118
 het aantal slachtoffers tussen 141 en 166

in de loop der maand Juli

schommelt het aantal ongevallen tussen 121 en 160
 het aantal slachtoffers tussen 160 en 203

De feestdagen zijn nog meer kenschetsend:

Op 1 en 2 Januari: 4 doden, 66 gekwetsten.

In Maart, bij het eerste zonnig weekeinde, van 20 tot 22 Maart: 18 doden en 84 gekwetsten in 72 ongevallen.

Op Paasdagen, van 17 tot 20 April: 8 doden, 163 gekwetsten, in 124 ongevallen.

Op Pinksterdagen, van 5 tot 8 Juni: 16 doden, 277 gekwetsten, in 199 ongevallen.

Gedurende de zes eerste maanden van het jaar 1954 noteerde de rijkswacht 109 vluchtmisdrijven en 220 gevallen van dronkenschap aan het stuur.

Dit laatste cijfer geeft enkel de gevallen aan waar- bij de dronkenschap reeds in het oorspronkelijk proces- verbaal is vast te stellen. Er dient nog rekening ge- houden met de gevallen van dronkenschap, die slechts aan het licht kwamen na ontleding van bloed- of urinstalen.

Ter beoordeling van de juiste draagwijdte van deze tragische balans, dient de verhouding tussen de onvoorzichtigheid, en het verkeer, beschouwd « in se », onderzocht.

Ons land telt op dit ogenblik ten minste één voer- tuig per zestien inwoners. (in 1939 was er één per 37). Ieder dezer voertuigen legt jaarlijks gemiddeld 14.000 Km. af.

Op de axiale weg die door het rechtsgebied van Uw Hof van beroep loopt en die zich, van Gent af, in verschillende richtingen vertakt, steeg, in de loop der laatste vijf jaren, het verkeer tot het driedubbel. Dagelijks bereiken of verlaten gemiddeld 30.000 voer- tuigen de stad Gent, in allerlei richtingen.

Overigens, telt West-Vlaanderen elf, en Oost- Vlaanderen dertig kruispunten waarop zich soms jaar- lijks tot veertig en vijftig aanrijdingen voordoen, waaronder meerdere met dodelijke afloop.

Wij zijn hulde verschuldigd aan het keurkorps der rijkswacht, dat steeds met de grootste ijver de naleving der wetten en reglementen betracht, op de gevaarlijke kruispunten het verkeer regelt, de zin voor tucht bij de weggebruiker ontwikkelt, inbreuken vaststelt en daders van ongevallen of van vlucht- misdrijven opspoort. Wanneer iedereen, op Zondag, ontspanning en verpozing zoekt, doorkruisen deze trouwe dienaren van de openbare orde, het ganse land en bewaken de talrijke kruispunten en verkeers- knopen. Zonder hun optreden zou het verkeer in een chaotische opstopping en in volledige wanorde ont- aarden; ook mag ik hier terecht zeggen, dat zij talrijke mensenlevens hebben gevrijwaard.

Verkeersongevallen zijn nochtans niet alleen oor- zaak van onvoorzichtigheid, van daaruitvloeiende rechtsgeschillen en van lijden en smart voor het mensdom. Door de ontwikkeling van de wetenschap wordt het menselijk bestaan allengs mechanisch inge- richt en talrijke sociale betrekkingen worden afhanke- lijk van krachtmiddelen die de noodlottige gevolgen van onvoorzichtige daden soms aanzienlijk uitbreiden.

Wij ondergaan geleidelijk een soort « vulgarisatie » van de energie die geput wordt uit allerlei natuur- stoffen. Electriciteit, vloeibare brandstoffen, brand- gassen en talrijke andere producten worden zonder de minste voorzorgen, afgeleverd of bezorgd aan iede- ren. Soms worden daartoe enkele voorwaarden voor- geschreven, maar meestal heerst op dat gebied onver- schilligheid en willekeur.

Om nogmaals het verkeer als voorbeeld aan te halen dient opgemerkt dat ieder individu, zelfs

degene die lichamelijk ongeschikt is, van uit juridisch standpunt, het recht heeft een voertuig te sturen en van het wegennet gebruik te maken, op het ogenblik en op de wijze die hij verkiest. Vooraleer een rechtsmacht dit kan verhinderen, eist de wet dat deze lichamelijke ongeschiktheid (waarvan ze trouwens in art. 2 van de wet van 1 Augustus 1924 het bestaan erkent) zich openbare door een inbreuk op het verkeersreglement of door een ongeval, waarvan de schuld kan toegeschreven worden aan een daad van de ongeschikte persoon.

Deze opvatting van het « noodzakelijk » menselijk offer, is thans niet meer verenigbaar met eenieders recht op veiligheid in de maatschappelijke betrekkingen. Het blijkt mij niet aangewezen hier de eindeloze besprekingen betreffende het *rijbewijs*, aan te halen. Ten andere, naar mijn weten, werden de parketten, die voortdurend over de meest uiteenlopende onderwerpen geraadpleegd worden, in deze aangelegenheid nooit om advies verzocht. Hun ervaring ter zake, zou nochtans bepaalde gebreken van de wet in verband met het gewichtig probleem van de algemene veiligheid, kunnen aantonen.

Wellicht zal men begrijpen dat ik nochtans deze gelegenheid wil te baat nemen, om enkele overdenkingen aan uw oordeel te onderwerpen: afgezien van alle andere technische beschouwingen, zou de invoering van het verplicht rijbewijs, reeds bijzonder nuttig zijn al ware het maar om U in sommige gevallen toe te laten, de intrekking er van te bevelen! Men zou ook het afleveren van benzine kunnen afhankelijk maken van het overleggen van dit bewijs en voorzien dat het bij iedere gelegenheid (wanneer zulks zou geboden zijn) zou dienen vertoond te worden! In de praktijk is de straf waardoor de ontzetting van het recht een voertuig te geleiden bevolen wordt, ondoeltreffend. Dikwijls gebeurt het dat ik zelf kan vaststellen dat personen, tegen wie Uw Hof de ontzetting bevestigde, in volle stadscentrum, vrijelijk hun voertuigen besturen zonder zich in het minst te bekommeren om de melding die hun eenzelveheidskaart draagt.

Ze zijn ervan overtuigd dat een doelmatig toezicht onmogelijk is en dat het hun, mits ze voorzichtig zijn... zal gelukken, tijdens de duur van de ontzetting, aan vaststellingen te ontsnappen. Mag men van het rijbewijs verwachten dat het doeltreffender zal zijn? Sommigen betwisten zulks, alhoewel de practici geneigd zijn te geloven dat, een met zorg opgevatte en toegepaste reglementering, veel mensenlevens zou kunnen redden... En waarlijk, het ogenblik om daaraan te denken, schijnt mij thans aangebroken!

Ik zegde U reeds dat de verspreiding en de « vulgarisatie » van de natuurlijke energie onbetwistbaar een bron is van welvaart en menselijk geluk. Maar ze verwekt tevens onrust in de maatschappelijke betrekkingen en doet het aantal gelegenheden tot onvoorzichtigheid aangroeien.

Onder deze krachtbronnen wordt de elektrische stroom op gebied van de veiligheid, in de meest gunstige voorwaarden, toebedeeld. Het aantal onvoorzichtige handelingen met dodelijk afloop kon, dank zij strenge voorschriften en de stricte naleving ervan, in de loop der laatste jaren, opmerkelijk verminderd worden.

Maar de drang naar comfort zet de mens steeds aan, nieuwe krachtbronnen te bemachtigen. Treedt de wetgever niet tijdig op, dan zal de onvoorzichtigheid zich derwijze veralgemenen, dat, net als voor het wegverkeer, een collectieve onveiligheidspsychose ontstaat.

Een ontplofing verwoestte onlangs te Wenduine

een hotel: de bewoners werden onder het puin begraven. Meerdere personen werden gedood. Slechts enkele weken vroeger kwam, in de haven van Zeebrugge in dezelfde omstandigheden, een yacht tot zinken.

Het onderzoek aangaande deze gevallen is nog niet beëindigd. Nochtans worden deze ongelukken, volgens algemene geruchten, toegeschreven aan de uitwasemingen van butaangas. Welnu, talloze plattelandsbewoners hebben hun toevlucht gezocht tot het verbruik van ditzelfde gas. Het hoeft dus geen betoog dat een diepe verslagenheid in onze streek heerst en dat de bevolking met angst de bevindingen van het gerechtelijk onderzoek, tegemoet ziet.

Twee overwegingen hebben mij aangezet deze droeve gebeurtenissen in herinnering te brengen.

De eerste is de gewichtige weerslag op het publiek, van de gerechtelijke beslissingen inzake onvrijwillige verwondingen of dodingen. Door hun immer aangroeiend aantal, door de aard van de bevolen maatregelen en door het vlug optreden van het gerecht, maken deze beslissingen een wezenlijk bestanddeel van de sociale veiligheid uit.

De tweede overweging is meer individualistisch. Enkelingen en rechters worden ervan overtuigd dat elke activiteit en elk beroep, dat min of meer rechtstreeks verband houdt met de aanwending van de natuurkrachten, heden een echte roeping is geworden en als dusdanig, moet opgevat worden als een bestendige opoffering. Dergelijke activiteiten eisen van hun beoefenaars, een onafgebroken waakzaamheid, zowel voor hun eigen handelingen als voor deze hunner medewerkers.

Daarbij denk ik in het bijzonder aan de uitoefening van de geneeskunde die, zonder daarvan de schijn te wekken, het aanwenden van de meest ingewikkelde en bijzonder gevaarlijke middelen veronderstelt. Ik wou dan ook dat U even in gedachte zoudt willen nagaan, welk lot aan onze wereld zou te beurt vallen, wanneer de aanwending van de kern- of atoomkracht tot vredelievende doeleinden zal veralgemeend worden. Zal dan de allerkleinste nalatigheid niet volstaan, om massa's mensenlevens in gevaar te brengen?

Wil men de « leerling-tovenaar » behoeden voor een alles verdelgende overrompeling door de krachtige natuurelementen die hij vrijmaakte, dan zal men hun gebruik aan de strengste regels dienen te onderwerpen en zal men de opvoedende waarde van de wetten moeten in eer herstellen. Over deze opvoedende waarde, handelde het merkwaardig betoog van de heer Delahaye, in de openingsrede die deze magistraat hier, verleden jaar, gehouden heeft.

Doch dit zal niet volstaan. Hoe nauwkeurig de reglementering ook weze — het verkeersprobleem is uit dit oogpunt betekenisvol — toch zullen zelfs de politieel best ingerichte gemeenschappen er nimmer in slagen door het preventief stelsel der politiestrafen, de stricte naleving ervan te verzekeren. De waarde die het maatschappelijk bewustzijn hecht aan de menselijke integriteit gebiedt dat men, zoals voor de zwaardere inbreuken, *repressieve middelen* zou aanwenden. Verliezen we daarbij niet uit het oog dat de sociale gevolgen van de onvrijwillige misdadigheid, helemaal dezelfde zijn als deze, in andere omstandigheden, met opzet tweeweg gebracht.

Natuurlijk, is de alarmtoestand geschapen door doodslag en vrijwillige lésels minder erg wanneer deze inbreuken onvrijwillig gepleegd werden; maar de verwarring gesticht in het functioneel bestaan van de sociale groep waarvan het slachtoffer deel uitmaakt, is in beide gevallen dezelfde.

Welnu, indien de klassieke leer de stoffelijke en zedelijke voorwaarden van de beteugeling der vrijwillige aanslagen tegen de fysieke integriteit van de mens nauwkeurig bepaalt, heeft zij geenszins de voorwaarden van de beteugeling der misdrijven uit onvoorzichtigheid vastgelegd. Een vooraanstaand strafrechtsgeleerde schreef «qu'il n'est peut être pas, en droit pénal, de théorie plus remplie d'obscurités» (1).

Inderdaad, zelfs bij de beste auteurs zoekt men te vergeefs naar een steekhoudende uitlegging en rechtvaardiging van de repressie der inbreuken voorzien bij de artikelen 418 tot 420 van het Strafwetboek. Vergeten we echter niet dat het repressief stelsel van dit wetboek wat de vrijwillige en opzettelijke inbreuken betreft, tevens toepasselijk is op onvoorzichtige daden die door dit Strafwetboek als strafwaardige gedragingen betiteld worden; een arrest van het Hof van beroep te Luik besloot zelfs dat sommige handelingen kunnen worden beschouwd als deelneming aan het misdrijf van *onvrijwillige brandstichting* (2).

Er doet zich een andere onoplosbare tegenstrijdigheid voor: het strafwetboek bestraft de onvoorzichtigheid, «misdadigheid wegens haar gevolg», met straffen die eigen zijn aan de «misdadigheid wegens inzicht». Over het vraagstuk van het zedelijk bestanddeel der «misdrijven uit onvoorzichtigheid», zal ik verder handelen; ik wens enkel thans te doen uitschijnen dat de beteugeling van deze misdrijven ook aan de twee grondvereisten van het beteugelingsrecht dient te voldoen: het nut en de rechtvaardigheid.

Een penalist, die nu in de vergetelheid geraakt is, schreef in 1886 desaangaande: ... «des obligations» de droit nous tient à la population avec laquelle nous sommes associés ou au milieu de laquelle nous vivons; profitant des avantages de cette vie d'association, nous devons y concourir pour notre part, suivant la justice absolue, et jusqu'à une certaine limite, dont la recherche est délicate, il est vrai, mais que peut marquer la raison du droit, nous sommes tenus de sacrifier à ses avantages communs quelque peu de l'indépendance individuelle de notre activité» (3).

Deze samenvatting van de klassieke theorie waarop, in onze wetgeving, de repressie van de onvoorzichtigheid gevestigd is, heeft als corollarium twee leerstellingen, die echter niet van alle critiek vrij zijn.

De eerste eist voor de vrijwillige doding een strengere bestraffing dan voor het toebrengen van onvrijwillige verwondingen.

Deze stelling is wetenschappelijk niet te rechtvaardigen en is in feite moeilijk verdedigbaar. Wanneer een delinquent een fout begaat waardoor een persoon onvrijwillig wordt aangerand, dient deze fout naar eigen waarde geschat, de graad van haar ernst houdt geen verband met de zwaarwichtigheid van haar gevolgen. Het kan gebeuren dat een lichte fout («culpa levis ut levissima»), de oorzaak is van een doding en dat, daarentegen, een zwaar vergrijp, dat bijna met opzet gelijk te stellen is (4), slechts verwondingen medebrengt. Ook op sociaal gebied dient een streng onderscheid gemaakt tussen de onvoorzichtige daad en de schade die er uit voortvloeit. Alleen de daad is de uiting van een gevaar en het verweer van de maatschappij tegen dit gevaar kan slechts gerechtvaardigd zijn, indien het gedoseerd is naar de zwaarwichtigheid van de fout en niet naar deze van de gevolgen. Slechts deze criteria van toemeting, kunnen de afschrikwekkende aard van de repressie ook verzekeren in geval van fout: het individu dat een lichte fout bedreven heeft maar een

zware veroordeling oploopt, omdat het slachtoffer aan de gevolgen van zijn daad bezwiken is, ondergaat een gevoel, dat het normale uitwissel van de straf dwarsboomt. Wordt daarentegen een zware fout licht bestraft, daar ze slechts onbeduidende verwondingen veroorzaakt heeft, dan komt het maatschappelijk rechtvaardigheidsgevoel tegen deze oplossing in opstand. Zo werd de wetgever er toe gebracht (door de wet van 31 Maart 1936) het strafmaximum voorzien door het artikel 420 van het strafwetboek te verhogen van 2 maanden tot 6 maanden gevangenisstraf. Bij de vroegere strafvoorziening was de voorlopige hechtenis uitgesloten nochtans werd zij stilaan door het maatschappelijk bewustzijn onontbeerlijk geacht. Uw Hof heeft dan ook aan de wil van de wetgever zijn ruime betekenis gegeven toen het in een beroemd arrest besloot dat een voertuig besturen in dronken toestand een zware fout is, die de voorlopige hechtenis rechtvaardigt, zelfs wanneer de verdachte enkel onvrijwillig slagen en verwondingen veroorzaakte (5).

De onvoorzichtigheid vertoont graden van zwaarwichtigheid, die staat buiten kijf. Maar, is het daarom gerechtvaardigd de maatstaf van die zwaarwichtigheid enkel in de gevolgen van de fout te zoeken? Ik neem aan dat een doding van aard is het gemoed veel heftiger aan te grijpen dan lichte lichamelijke verwondingen. Maar de vraag rijst welk doel de rechtsleer en de wetgeving beogen door de strafverzwaring. De algemene schrik aanjaging? Dit argument gaat niet op in gevallen van culpose en onvrijwillige inbreuken. De vergelding? Een zware straf vergeldt geen lichte fout. De maatschappelijke herclassering? Geen enkele leer ziet het nut er van in voor dergelijke misdrijven. Bovendien vergt een ander punt de aandacht. Wanneer de verwondingen na een enkele tijd, de dood van het slachtoffer ten gevolge hebben, zal dan deze omstandigheid nog het psychologisch effect, door het oorspronkelijk misdrijf teweeggebracht, met terugwerkende kracht kunnen wijzigen? De klassieke leer neemt ten opzichte van de straftoemeting in dergelijke gevallen veeleer een rationeel dan een proefondervindelijk standpunt in.

Bij de onvoorzichtigheid wordt de maatschappelijke orde gestoord door een *gedraging*, gekenmerkt door het niet bewust zijn van de ontwikkeling der krachtfactoren die een aanpassing van de menselijke gedraging noodzaakt. Sommige individuen maken een onbezonnen gebruik van de vermogens waarover ze beschikken en zijn onbekwaam er de doelmatige aanwending van te verzekeren (6).

De afwezigheid van kwaadwilligheid bij sommige misdrijven heeft aanleiding gegeven tot dubbelzinnigheid (7), die de tweede klassieke leerstelling der onvoorzichtigheid beheerst. Men heeft vaak uit het oog verloren dat de doding of verwondingen in dit geval het *niet gewild gevolg* zijn van een daad, maar dat *deze daad zelf* (waarvan de gevolgen gestraft worden) noodzakelijk al de kenmerken moet vertonen van de *vrijwillige* daad. Geen onvoorzichtigheid kan strafbaar zijn indien de menselijke gedraging die er toe aanleiding geeft niet het wilsbestanddeel in zich draagt dat vereist wordt voor opzettelijke misdrijven.

Het fundamenteel onderscheid tussen beide gevallen is, dat bij «misdadigheid uit onvoorzichtigheid» het wilsbestanddeel *onafscheidbaar is van een handeling die verschilt van het misdrijf* en een zelfstandige daad is. Van repressief standpunt uit, kan deze daad al dan niet een inbreuk zijn en, wat de tijd betreft, vroeger dan of gelijktijdig met de gevolgen begaan worden.

Sommige moderne auteurs menen dan ook dat de

wil tot handelen bij de misdrijven uit onvoorzichtigheid en bij de misdaden van gemeen recht (8) dezelfde kenmerken vertoont. Merken we enkel op dat deze wil alleen een *andere handeling beoogt*. Mutatis mutandis is de dader van een onvrijwillige doding *zedelijk* evenzeer schuldig aan het feit dat de dood verwekt als een moordenaar aan de moord zelf.

In zijn arrest uitgesproken op 5 Mei 1941 (9) neemt het Hof van Verbreking stilzwijgend aan, weliswaar op een ander terrein, dat het nodig is het onderscheid in acht te nemen tussen de daad die tot de gevolgen aanleiding geeft en de gevolgen zelf. Het volstaat dat de initiale daad de *mogelijkheid* in zich sluit strafbare gevolgen teweeg te brengen, opdat, zodra de gevolgen ontstaan, er een misdrijf zou zijn.

Indien men de opvatting van bedoeld arrest toepast op gebied van de onvoorzichtigheid, komt men tot het volgende besluit:

1°) doding en onvrijwillige verwondingen zijn feitelijke omstandigheden die hun ontstaan vinden in een zelfstandige oorspronkelijke gedraging;

2°) deze oorspronkelijke gedraging is noodzakelijkerwijze vrijwillig; het is overigens zonder belang te weten of ze al dan niet strafbaar gesteld is;

3°) de wil tot de oorspronkelijke gedraging moet het wettelijk kenmerk vertonen van elk misdadig voornemen, zelfs indien het feit geen inbreuk is: de dader moet bovendien lichamelijk en geestelijk in staat zijn te handelen; hij moet het voornemen gehad hebben tot het stellen van de daad (10); in verband met die daad mag hij de wettelijke gronden van verschoning of rechtvaardiging inroepen, enz. Waren bv. de kinderen en de krankzinnigen door de wet zelf niet buiten het strafrecht geplaatst, dan zouden ze niet kunnen strafbaar gesteld worden voor doodslag of slagen, zelfs onvrijwillig gepleegd die ze als onbewuste daders zouden toegebracht hebben (11).

4°) de omstandigheden die de *gevaarlijkheid van de wil* verergeren, breiden het sociaal gevaar van de onvoorzichtigheid uit, en rechtvaardigen een zwaardere straf of een meer doeltreffende beveiliging. Aldus wordt de onvoorzichtigheid herleid tot de grondige ontleding van een psychologische gedraging van de individuen in sommige maatschappelijke betrekkingen, die meestal niet strafbaar zijn.

Indien echter het onvoorzichtig feit een handeling is, of een gedraging, die noch getuigt van vrijwillige *maatschappelijke onverschilligheid*, noch van *voorb gedacht verzet* ten overstaan van de regelen der veiligheid in de sociale betrekkingen, is de fout gering, daar ze voortspuit uit een wilsuiging die niet noodzakelijk letselen of de doding kan of moet veroorzaken.

Indien, daarentegen een handeling of een gedraging bewijst, dat de dader met volle bewustzijn de regel die de veiligheid in de sociale betrekkingen moet verzekeren, overtreden heeft, of wanneer deze gedraging in hoofde van de dader, getuigt van een opzettelijke miskenning der belangen die hij diende te behartigen, indien derhalve blijkt dat de doding of de verwondingen daardoor *onvermijdelijk* zijn geworden, wordt het vergriep verergerd door een zelfstandig en vrijwillig bestanddeel van opzet en neemt het gevaar, waaraan de maatschappij blootgesteld is, in omvang toe.

Dan moet de maatschappij beschermd worden tegen de recidive en alles noopt ons tot de vrees dat de dader onbekwaam is binnen de perken van zijn rechten te blijven of de hem opgelegde verantwoordelijkheden te dragen. Dan stelt zich een identiek strafprobleem als datgene van de opzettelijke misdadigheid, nl. de herclassering en de verbetering (12), en wordt het noodzakelijk, onafgezien van het onvrijwillig

karakter der gevolgen van de daad, in de wet, de *mogelijkheid van een strafverzwaring* te voorzien.

Deze verzwarende omstandigheden die de aanwijzing kunnen zijn van een *maatschappelijke lichtzinnigheid*, blijven nu nog te onderzoeken.

In het midden van de vorige eeuw, ontwikkelde een uitnemend Frans strafrechtgeleerde de stelling van een zekere uitbreiding van het begrip onvoorzichtigheid. Hij schreef: « On conçoit que les fonctionnaires, » les préposés, les citoyens eux-mêmes, lorsqu'ils sont » appelés à remplir certains services publics, à faire » certains actes, certaines déclarations auxquels se » rattache un intérêt général, ...aient, relativement » à ces fonctions, à ces services ou à ces actes, une » obligation plus rigoureuse, et puissent être punis » pour les manquements, même non-intentionnels, qui » leurs sont imposés à ce sujet » (13).

Wat toen als een bestanddeel van schuld voorkwam, is thans in sommige moderne buitenlandse wetgevingen, een *verzwarende omstandigheid*. Het sovjetstrafwetboek (artikelen 109 en 111) bestraft met een vrijheidsberoving die loopt tot 3 jaar, « de ambtenaar wiens nalatigheid of gebrek aan verantwoordelijkheid of wiens slordigheid (sic) ten opzichte van de dienstverplichtingen, de schending van de rechten en belangen van afzonderlijke burgers hebben veroorzaakt ».

In Tsjechoslovakije beteugelt het strafwetboek de onvrijwillige letselen met straffen van 3 maanden tot 1 jaar, en de onvrijwillige doding met straffen van 2 tot 5 jaar wanneer de dader « tekort komt aan een belangrijke beroepsplicht of aan een door de wet opgelegde verplichting ». (artikelen 211-222).

Het Deens strafwetboek van 1930 bepaalt dat de dader van kwetsuren of doding wegens onvoorzichtigheid een straf van 4 jaar opsluiting zal oplopen, in geval van verzwarende omstandigheden. Deze laatste worden echter in de wet niet vermeld.

Krachtens art. 447 van het Lettisch strafwetboek van 1933 zal de dader van « verwondingen toegebracht tengevolge van « onvoorzichtigheid in omstandigheden waarin hij van bijzondere aandacht diende blijk te geven uit hoofde van zijn stand, zijn bediening of zijn bedrijvigheid », tot gevangenisstraf in plaats van tot arrest, verwezen worden. Daarenboven kan de rechtbank aan de schuldige de verdere uitoefening van de bedrijvigheid, die tot onvoorzichtigheid aanleiding gaf, verbieden.

Art. 222 van de oude Duitse strafwet (1870) voorzagt: « Eenieder die wegens nalatigheid of onvoorzichtigheid de dood van een persoon verwekt, zal met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaar gestraft worden. Indien de schuldige, om reden van zijn bediening, van zijn ambt of van zijn beroep, tot een bijzondere oplettendheid verplicht was en deze verwaarloosd heeft, zal de straf op 5 jaar gevangenisstraf kunnen gebracht worden ». Wegens eenvoudige verwondingen wordt de gevangenisstraf verminderd tot maximum 2 jaar, en, in het tweede geval, tot hoogstens 3 jaar. (art. 230).

Het Yougoslavisch strafwetboek bestraft met ten hoogste 5 jaar gevangenisstraf (merken we op dat vrijwillige doodslag ten hoogste met 12 jaar bestraft wordt) de dader van onvrijwillige doding (art. 137) en met een maximum van 3 jaar de dader van onvrijwillige letselen (art. 141), maar het voorziet tevens in verband met de uitoefening van de geneeskunde, een specifiek onvrijwillig misdrijf: nl. verergering van de toestand van de « patiënt ».

Dit misdrijf wordt aldus gekwalificeerd: Art. 203: « De geneesheer die bij het verlenen van geneeskundige hulp een middel of een behandeling zal toe-

gediend hebben die klaarblijkelijk ongeschikt is of die de gepaste maatregelen van hygiëne niet zal aangewend hebben, of die, in zijn geheel, *zonder plichtbesef* een handeling heeft uitgevoerd die de ziekte van de patiënt verergerd heeft, zal gestraft worden met een gevangenisstraf van ten hoogste 3 jaar. Indien de inbreuk werd bedreven uit *nalatigheid*, zal de dader gestraft worden met een gevangenisstraf van ten hoogste 6 maanden ».

Ik kan onmogelijk al de wettelijke beschikkingen opsommen die aan de onvoorzichtigheid haar actuele en nieuwe juridische draagwijdte zouden geven. Ik zal mij beperken tot het aanhalen van enkele eigenaardige beschikkingen uit vreemde strafwetten die wetenschappelijk gerechtvaardigd zijn.

De Deense codex bestraft de voorafgaande gedraging, zelfs wanneer deze niet door doding of verwondingen wordt gevolgd, maar wanneer zij bedreven wordt uit winstbejag of grove onbezonnenheid en wanneer die gedraging het leven of de gezondheid aan een onmiddellijk gevaar *blootstelt*. De Zwitserse strafwet voorziet 3 jaar opsluiting voor hem die *wetens en willens en zonder gewetensbezwaren* iemand aan een dreigend doodsgevaar blootstelt en 10 jaar gevangenisstraf voor hem die door een dergelijke handeling de dood van het slachtoffer veroorzaakt. (art. 129).

Het Italiaans strafwetboek van 1930 verzwaart de straf ingeval de onvoorzichtigheid *meerdere slachtoffers* maakte (rt. 590). Deze opvatting is wetenschappelijk betwistbaar om de redenen die ons er toe aangezet hebben de verzwarende van de straf op grond van de onvrijwillige gevolgen, te verwerpen.

Om te eindigen, nog een woord over een belangwekkende beschikking uit het Sovjet-strafwetboek. Volgens art. 145 wordt de onvoorzichtigheid zwaarder gestraft als zij ontstaat uit de *bewuste niet-inachtneming* van de voorzorgsmaatregelen, uitgevaardigd door de wet of door de decreten van de overheid.

Uit deze recente wetgevingen blijkt, dat de wetgever zich niet meer beperkt tot de eenvoudige beteugeling van de onvoorzichtigheid. Alle omstandigheden die van aard zijn de schuld van de initiatiale gedraging te verzwaren en deze die het zedelijk bestanddeel van de daad wijzigen, wanneer de daad oorzaak is geweest van de doding of de verwondingen, worden weerhouden als gronden tot verzwarende van de straf. Nu wordt algemeen aanvaard dat de fout die de onvoorzichtigheid verzwaart, het gevolg is, ofwel van een zelfbewuste gedraging ofwel van een vrijwillige miskenning van bepaalde beroepsplichten.

Steeds treft de wetgever de maatschappelijke onachtzaamheid d.w.z. elk *bijzonder* en groter risico, geschapen door een handeling, een onthouding of een gedraging die de uiting is van een bepaald inzicht en de beteugelde gevolgen heeft verwekt.

Wat mag men uit deze overwegingen afleiden?

Gebrek aan tijd noopt mij tot beperking. Ik zal slechts een overzicht geven van enkele opvattingen die zouden kunnen bijdragen tot een meer doeltreffende repressie van de onvoorzichtigheid.

De stof is zo uitgebreid dat de toelichting van elk begrip talrijke beschouwingen zou eisen. Doch ze zouden onderhavige uiteenzetting uitermate verlen- gen.

Ik verheug mij, ze te kunnen onderwerpen aan Uw hooggeschatte critiek en aan het licht van Uw ervaring, alvorens ze tot hun laatste vorm te brengen.

Ik zal dus samenvatten.

De handhaving van het onderscheid in de straftoemeting voor onvrijwillige doodslag en verwondingen is niet gerechtvaardigd. Voor beide delicten zou

de gevangenisstraf op een maximum van één jaar kunnen bepaald worden; door deze aanpassing is de rechter in staat de straf te verzwaren indien de onvoorzichtigheid aan meerdere personen verwondingen veroorzaakte.

Ik herhaal dat deze, aldus aan de strafrechter toegekende mogelijkheid zich, naar mijn oordeel, op leerstellig gebied, moeilijk laat rechtvaardigen.

Wanneer er nu verzwarende omstandigheden aan de initiale handeling kleven, moet het strafmaximum kunnen gebracht worden op drie jaar gevangenisstraf, en zelfs op vijf jaar, ingeval van specifieke hervalling binnen de vijf of tien jaar. Ook moet men veiligheidsmaatregelen voorzien: intrekking van het rijbewijs (indien het bestaat), vervallenverklaring van het recht een voertuig te sturen, tijdelijke of definitieve verbeurdverklaring van het voertuig; ontzetting uit ambten, enz.

Welke zijn nu deze verzwarende omstandigheden die de ervaring of de vreemde wetgevingen ons aanduiden? Een onderscheid in twee categorieën dringt zich op. De eerste omvat de omstandigheden die ten opzichte van de initiale gedraging, onafscheidelijk zijn van de *wil van de dader*.

Plegen onvoorzichtigheid met verzwarende omstandigheden:

1°) diegenen die het gebruik of de werking verzekeren van voorwerpen, instrumenten, motoren, voertuigen, luchtschepen of vaartuigen, wetende dat deze voorwerpen technische gebreken vertonen, en hun bedrijvigheid vrijwillig hebben uitgeoefend zonder bedoelde gebreken vooraf daadwerkelijk te hebben hersteld.

2°) diegenen die, wetende dat zij het gebruik of de werking van voorwerpen, instrumenten, motoren, voertuigen, luchtschepen, vaartuigen, zullen moeten verzekeren, zichzelf, bewust, vrijwillig, of door zorgeloosheid in een staat van intoxicatie hebben gebracht, waarin zij tot op het ogenblik van de uitoefening van hun bedrijvigheid, normaal moesten verkeren.

3°) diegenen die, in alle andere gevallen, wetende dat hun daad of de lichamelijke toestand waarin ze zich bevinden, van aard is om de dood of letselen te kunnen veroorzaken, niettemin deze daad hebben gesteld of hun gevaarlijke bedrijvigheid hebben voortgezet.

4°) diegenen die vrijwillig een gebiedend voorschrift van de wet of van een wettelijk optredende overheid *hebben overtreden*, wanneer dit uitdrukkelijk bevel op bijzondere wijze ter kennis was gebracht om reden van bepaalde omstandigheden, die de dood of letselen hebben veroorzaakt.

5°) diegenen wier onvoorzichtigheid een opzettelijk misdrijf van gemeenrecht uitmaakt. Hier wil ik terloops verwijzen naar een recente zaak waarin Uw Hof, door arrest d.d. 10 Augustus 1954, een hoofd-gevangenisstraf van één jaar en een geldboete van 50 gulden uitsprak ten laste van een kwakzalver die, door zijn vrijwillige gedraging van onwettige uitoefening der geneeskunde, onvrijwillig de dood van een persoon had veroorzaakt.

6°) diegenen die gehandeld hebben uit winstbejag.

De tweede categorie verzwarende omstandigheden, omvat deze die verbonden zijn aan de persoon van de dader. Sommige omstandigheden houden enkel verband met de hoedanigheid.

Dragen een grotere verantwoordelijkheid voor onvoorzichtigheid:

7°) diegenen die, bij de uitvoering van een openbare

dienst in welke hoedanigheid ook, aangesteld of belast zijnde met het bewaren van openbare of private belangen, aan hun plicht, zelfs onrechtstreeks, tekort zijn gekomen.

8°) diegenen die, beroepkundig, door de wet, de reglementen, de overleveringen of de gewoonten worden aangesteld, om de bijstand van hun kunde, hun kennis of hun geschiktheid, te verlenen, en tekort gekomen zijn, aan enige plicht van de bedrijvigheid waartoe ze gemachtigd worden.

Hier wordt dan ook het geval voorzien van de persoon die de perken van zijn bevoegdheid te buiten gaat, vermits in zulk geval zijn beroepsplicht was, zich te *onthouden*.

Er blijft ten slotte een omstandigheid, die verband houdt met de algemene gedragingen van de mens, en die een staat van maatschappelijke onverschilligheid openbaart, innig verwant met de onvoorzichtigheid.

9°) diegenen die zich, vóór het initiaal feit dat de doding of verwondingen uit onvoorzichtigheid heeft veroorzaakt, aan ten minste drie *soortgelijke* feiten hebben schuldig gemaakt en uit dien hoofde, door in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke beslissingen, verwezen werden. (De gelijkenis tussen de feiten zal door de rechter vastgelegd worden).

Het lijkt mij niet gepast het vluchtmisdrijf te weerhouden als een verzwarende omstandigheid omdat het zich slechts, na de onvoorzichtigheid en na de tot standgebrachte gevolgen, voordoet. Het is daarenboven een misdrijf met een specifiek eigen karakter. Het komt nochtans voor dat de maximumstraf door de wet voorzien onvoldoende is; ze zou *ten minste* tot drie maanden dienen opgevoerd ten einde de voorlopige hechtenis mogelijk te maken, daar waar bij de aanvang van de vervolging niets over de gevolgen van het initiaal feit gekend is.

De voorgestelde hervorming reikt ver.

Ik beken gaarna dat ze revolutionnair is, maar misschien ook wat vooruitlopend.

Nochtans schijnt ze mij noodzakelijk en aan de hand van de indeloze lijst der slachtoffers van de onvoorzichtigheid, dringt zich deze hervorming op, ter beveliging van de menselijke integriteit.

* * *

Op 18 Juni 1954 overleed ere-raadsheer *Joseph Lagae*.

Geboren te Roeselare op 25 December 1878, verwierf hij in 1903 zijn docotraatsdiploma in de rechten. Zijn beloftevolle loopbaan zette hij in 1908 in als plaatsvervangend-vrederechter in het kanton Roeselare.

Hij werd referendaris van de rechtbank van koophandel te Kortrijk in 1912 en daarna ondervoorzitter in de rechtbank van eerste aanleg in dezelfde stad.

In 1937 werd hij raadsheer in het Hof van beroep te Gent.

Tijdens deze veertig jaar opmerkelijke plichtvervulling, liet ere-raadsheer Lagae zich gelden als een rechtschapen en hoogstaand magistraat wiens bekommernis voornamelijk uitging naar het lot van de delinquent. Tot enkele maanden vóór zijn overlijden, bleef hij de ijverige voorzitter van de Commissie bij de psychiatrische afdeling, der gevangenis alhier. Wie hem gekend heeft, wie hem gevolgd heeft in zijn streven voor de deugdzzaamheid, wie hem gebogen heeft gezien over de gebreken en zwakheden van de mens, zal zijn nagedachtenis met vrome menslievendheid vereren.

Ere-raadsheer Lagae was Commandeur in de Kroonorde en Officier in de Leopoldsorde.

* * *

Heer raadsheer *Van Wetter* is een paar dagen geleden schielijk overleden. Zijn rouwhulde kon ter zitting van de eerste kamer van Uw Hof, nog niet uitgesproken worden. Ik wens hier enkel te zeggen hoe diep mijn leedwezen is geweest, bij het smartelijk heengaan van onze collega.

* * *

Door het afsterven van een harer grootste voor-aanstaande figuren, werd ook de Gentse balie zwaar getroffen: op 18 Maart 1954 overleed oud-stafhouder *Henry De Cock* op de leeftijd van 74 jaar.

Deze schitterende advocaat kon terugblikken op een weergaloze carrière aan dewelke hij bijna een halve eeuw zijn beste krachten besteed had. Niet-tegenstaande de onverbiddelijke ziekte die hem kwelde, en die zijn gestel volledig had ondermijnd, bleef hij met bewonderenswaardige moed zijn beroep uit oefenen.

Als stafhouder in de jaren 1938-1940 en als professor aan de Rijksuniversiteit te Gent en aan de Academie voor Internationaal Recht te 's Gravenhage, vestigde hij zijn faam die tot in het buitenland doordrong. Zijn humanistische vorming en diep-verfijnde kunstzin weerhielden hem nimmer daadwerkelijk zijn Land en de Gemeenschap dienstbaar te zijn.

In hem waren de mens, de geleerde en de kunstenaar tot een brilante persoonlijkheid versmolten.

Diverse onderscheidingen en eretekens werden hem toegekend.

Met diepe eerbied, buigen we voor de luisterrijke nagedachtenis van deze onversaagde medewerker van het Gerecht.

* * *

Het werd mij gegund meermaals de heer vrederechter-emeritus *Albert de l'Arbre* te ontmoeten, die gedurende meer dan dertig jaar, met vaderlijke zorg en toewijding, de rechtsbedeling in de kantons Geraardsbergen en Herzele verzekerde. Zijn faam had zich ver buiten de streek, waar hij zijn functies uitoefende, verspreid. Hij stond bekend als historicus en letterkundige.

Geboren te Geraardsbergen op 18 Juni 1876, promoveerde hij in 1900 tot doctor in de rechten en behaalde het daaropvolgend jaar zijn licentie in de politieke en sociale wetenschappen. Als griffier van de rechtbank van koophandel te Kortrijk, deed hij in 1905 zijn eerste stappen in de dienst van het gerecht. In 1907 werd hij tot adjunct-griffier bij de rechtbank van koophandel te Gent benoemd en werd vrederechter in zijn geboortestad, in 1913. Hij ontpopte zich dadelijk als een eminente magistraat beziel met een hoogstaand ideaal dat hij bij de uitoefening van zijn ambt zou verwezenlijken.

Ter gelegenheid van zijn aanstelling als vrederechter heeft hij het doel van zijn leven in treffende bewoordingen uitgedrukt: « een zending van vrede en van belangloze dienstwilligheid ten bate van al dezen die met mij in betrekking zullen komen ».

Het is mij een bijzonder genoegen hulde te brengen aan de nagedachtenis van hem die zijn verheven doelstelling vermocht te bereiken, op een wijze die hem in de herinnering van zijn talloze vrienden een blijvende plaats heeft bezorgd.

Zijn diensten werden door de Regering opgemerkt: de heer de l'Arbre werd in de voornaamste nationale orden opgenomen en was houder van verscheidene eretekens.

* * *

Te Ieper, op 5 October 1953, overleed de heer advocaat *Joseph Boone*, op amper 40-jarige leeftijd.

Ingeschreven bij de Balie aldaar sedert 1936, werd hij in 1944 tot substituut-krijgsauditeur benoemd.

Niettegenstaande zijn kortstondige loopbaan had deze nog jonge advocaat, wiens schielijk overlijden eenieder pijnlijk verraste, toch de gelegenheid gevonden, zich door zijn schrandere geest en zijn liefde voor zijn beroep, te doen opmerken.

* * *

Kort daarop, nl. op 29 December 1953 stelde de dood een einde aan de uitgebreide en diverse activiteiten van de heer advocaat-pleitbezorger *Jean Van der Ghote*, geboren te Brugge op 12 Augustus 1891.

Deze verdienstelijke advocaat was sinds 1931 plaatsvervangend rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Ieper. Hij werd burgemeester der stad Ieper. Zijn gehechtheid aan 's Lands instellingen bracht de vijand er toe, hem uit zijn burgemeestersambt te ontzetten gedurende de bezetting.

De zeer talrijke huldeblijken die hem gebracht werden, ter gelegenheid van de begrafenisplechtigheid bewezen de warme genegenheid welke iedereen hem toedroeg.

* * *

Een ouderdomsdeken van de ere-magistraten overleed te Elsene op 7 Juli 1954 in de ouderdom van 98 jaar.

De heer *Emeric Feys*, geboren te Hoogstade op 4 September 1856, was achtereenvolgens advocaat-pleitbezorger en, vanaf 1890, rechter bij de rechtbank van eerste aanleg te Veurne.

Gedurende de jaren 1894 tot 1919, heeft hij het ambt van onderzoeksrechter bij dezelfde rechtbank waargenomen.

Aan Ere-rechter *Feys* komt de welverdiende lof toe,

zijn kiese ambtsplichten nauwgezet te hebben volbracht.

Hem werden talrijke onderscheidingen in de nationale orden toegekend.

* * *

De heer *Julien Kervijn de Mérendré*, geboren te Brugge op 26 April 1893, overleed in Frankrijk, op 24 Augustus 1954.

Hij promoveerde tot docteur in de rechten in 1921 en werd hetzelfde jaar ingeschreven op de tabel van de Orde der advocaten bij het Hof van beroep te Gent.

Hij was oudstrijder van de oorlogen 1914-1918 en 1940-1945; tijdens de tweede wereldoorlog verbleef hij van Mei tot December 1940 in krijgsgevangenschap.

Sedert 1920 was hij burgemeester van Merendree.

De heer Kervijn practizeerde weinig als advocaat. Tot voor de oorlog van 1940 was zijn activiteit hoofdzakelijk gewijd aan journalistiek.

* * *

Namens de Koning, vorder ik dat het Uw Hof behage, zijn werkzaamheden te hervatten.

(1) Roux. Noot onder Sir. 1927-I-33, vermeld door Legros — « L'élément moral dans les infractions » — blz. 175.

(2) Luik, 23 November 1928. Pas. 1929-II. blz. 49, noot.

(3) Ortolan: « Eléments de droit pénal », boek I, n° 613, blz. 265.

(4) Garraud: « Droit Pénal ». Boek I, n° 283, blz. 548.

(5) Gent. K. I. 19 October 1948, R.W. 1948-49, kol. 569 en noot.

(6) Ortolan maakte reeds dit begrip los. Cfr. « Eléments de droit pénal », n° 384 in fine.

(7) Deze term is van Garraud, « Droit pénal », deel V, n° 1776.

(8) Legros R.: « L'élément moral dans les infractions », blz. 174 tot 192.

(9) Pas. 1941-I-172.

(10) Zie voor de twee eerste gevallen: Garraud: « Droit pénal » B.V., n° 1781.

(11) Garraud: Loc. cit., noot 9.

(12) Garraud: Loc. cit., noot 9.

(13) Ortolan: Droit pénal, B. I., n° 384.

Het eerste Internationaal Congres voor Sociaal Recht

Van 8 tot 15 Augustus 1954 werd te São Paulo (Brazilië) het eerste internationaal congres voor sociaal recht gehouden. Het maakte deel uit van een hele reeks internationale bijeenkomsten, samengeropen ter gelegenheid van het 400-jarig bestaan van de stad São Paulo.

Het Internationaal Congres voor Sociaal Recht werd georganiseerd door de Internationale Vereniging voor Sociaal Recht. Het stond onder voorzitterschap van Prof. Cesorino Junior en bestond uit drie afdelingen, respectievelijk voor de studie van de individuele arbeidsovereenkomsten, van de collectieve arbeidsovereenkomsten en van de sociale zekerheid. Het aantal deelnemers was opvallend groot; vooral de Zuid-Amerikaanse staten werden vertegenwoordigd door talrijke delegaties uit Argentinië, Bolivia, Chile, Colombië, Peru, Uruguay en Venezuela en vanzelfsprekend Brazilië. Maar ook uit vele andere landen waren afgevaardigden naar São Paulo gekomen; uit de Verenigde Staten van Noord-Amerika (Prof. Dr. Arthur Lenhoff, Universiteit te Buffalo); uit Groot-Brittannië (Prof. Dr. Kahn-Freund, Universiteit te Londen); uit Spanje (Prof. Dr. G. Gonzales Rothovoss, Universiteit te Madrid); uit Portugal (Dr. Guilherme de Barros Vasconcellos, Ministério das Corporações van Lissabon); uit Italië (Prof. Mr. Mario Comba, Universiteit te Turijn; Prof. Dr. Nicola Jaeger, Universiteit te

Milaan; Prof. Dr. Giuseppe Chiarelli, Universiteit te Rome); uit Duitsland (Prof. Dr. Rolf Dietz, Universiteit te Munster); uit België (Prof. Dr. Fernand Van Goethem, Universiteit te Leuven).

Prof. P. Durand (Parijs), die Frankrijk moest vertegenwoordigen, was door ongesteldheid verhinderd, maar stuurde een merkwaardig rapport over de Sociale Zekerheid. Eenzelfde reden had voor gevolg dat de gekende Duitse deskundige, Prof. Dr. Nipperdey, uit Keulen, afwezig moest zijn.

In het licht van de voorgedragen rapporten en der talrijke besprekingen bleek duidelijk dat er zich rondom het arbeidsrecht een ruime schaal van gemeengoed van begrippen en figuren aan het vormen is, althans in de meeste der vertegenwoordigde Staten. Een afzonderlijke plaats blijft Groot-Brittannië innemen, wegens de historische evolutie van de Britse arbeidsbescherming. In Groot-Brittannië komt veel meer dan elders tot ontwikkeling wat men zou kunnen noemen het autonome arbeidsrecht. De klemtoon blijft er gelegd op de feitelijke invloed, welke van de groeperingen uitgaat, en op de professionele eisen door deze groeperingen geformuleerd. Minder wordt er op wettelijke regelingen aangestuurd, noch gerekend, tenzij in uiterste gevallen.

Deze tegenstelling is vooral belangwekkend, wat betreft de doelmatigheid. Herhaaldelijk werd reeds de

aandacht gevraagd voor de afstand die er soms ligt tussen wettelijk voortreffelijke regelingen en de definitieve toepassing in de werkelijkheid. Sommige Zuid-Amerikaanse staten blijken over een geheel progressief arbeidsrecht te beschikken, in de formele wetten, maar de toepassing laat niet zelden te wensen over. De wet, die geen voldoende steun noch weerklank vindt in de sociale realiteit, blijft op zeer vele punten machteloos: een dode letter. Soms speelt ook een deficitaire financiële overheidszorg hierbij een rol.

In andere Staten, waar zoals in Groot-Brittannië het zwaartepunt ligt niet zozeer in de imperatieve wettelijk regeling, maar veel meer in de krachtige steun en de zeer effectieve waakzaamheden der professionele groeperingen, blijkt de doelmatigheid volmaakt. Niets illustreert beter het inzicht dat zonder sociale steun de wet zeer weinig vermag, terwijl andersom een stevige professionele organisatie en de algemene erkenning van haar noodzakelijkheid, zeer veel tot stand brengen zonder bijzondere wetten.

Voor al op het plan van de collectieve arbeidsovereenkomsten doet zich deze waarneming voor. Evenmin als België heeft Groot-Brittannië een bijzondere wet op de collectieve arbeidsovereenkomsten. Terwijl in België langs de paritaire comité's de accoorden en andere collectieve beslissingen, bindende kracht kunnen bekomen door Kon. Besluiten, die desnoods zelfs met strafsancities worden beschermd, is zulke tussenkomst van de uitvoerende macht in Groot-Brittannië in algemene regel ongekennd. Alleen bepaalde genationaliseerde bedrijfstakken hebben een publiekrechtelijke regeling. Wat hier uitzondering is, blijkt in andere staten regel. De uitvoerende macht zal er actief tussen beide komen.

Zeër terecht is deze dualiteit van opvatting beklamtoond. Zij staat in verband met een gehele ideologie maar ook met een verschillend stadium van economische evolutie. Staten met een hoog ontwikkeld economisch apparaat en met een reeds oude professionele organisatie, die over zeer vele hulpmiddelen beschikt, zullen gemakkelijker het behartigen van de arbeidersbelangen aan de zorg en de bemoeiingen der betrokkenen kunnen overlaten.

Jonge staten op een lager niveau van economische expansie en met een stijgend bevolkingscijfer, hebben veel meer behoefte aan een arbeidsreglementatie van boven. De professionele organisatie is er zwak, en soms wordt deze, min of meer artificieel, door de

overheid gecreëerd. Voor zulke staten is vanzelfsprekend het wettelijk arbeidsrecht, het reglementeren door de overheidsorganen, veel meer nodig dan voor de andere.

Het grote nut van internationale congressen bestaat niet enkel in het samenbrengen van overwegingen of documentatie uit de diverse gebieden en centra van de wereld, maar ook in de aansporing tot onderzoek, welke daardoor ontstaat, en in de verruiming van horizon. Er kon nochtans te São Paulo betreurd worden dat belangrijke delen van de wereld zonder vertegenwoordiging waren gebleven; opvallend was de afwezigheid van een delegatie uit het Midden-Oosten en uit het Verre-Oosten, alsook uit de Afrikaanse gebieden. Evenmin waren de Scandinafse staten, Nederland en Zwitserland vertegenwoordigd.

Naast de werkvergaderingen werden rondom het internationaal congres voor sociaal recht te São Paulo een reeks plechtige recepties en aangename uitstappen en vertoningen georganiseerd, die ongetwijfeld bij de deelnemers de beste herinnering aan de Braziliaanse gastvrijheid hebben gelaten. Eén van deze recepties had plaats in het Instituut van de advocaten, Instituto dos Advogados, te São Paulo: een eigenaardige instelling, waarvan wij in België geen weergave kennen. Dit instituut is niet enkel gelast met de opleiding van de stagisten, het bevordert de intellectuele ontwikkeling en de professionele belangen der advocaten en ook hun gezelschapsleven; een reeks voordrachten worden in het instituut jaarlijks gehouden; het beschikt over een rijk gestoffeerde inrichting, met receptiehallen, restauratie en bar: een gehele verdieping in één van de talrijke wolkenkrabbers die in de jongste jaren werden opgebouwd en die São Paulo stilaan op New-York doen lijken.

Het verblijf in Brazilië tijdens de congressen is licht gestoord geweest door de politieke beroeringen, die in het tragische verdwijnen van President Vargas hun eindpunt hebben gevonden. Er was een typisch Zuid-Amerikaanse atmosfeer van latente revolutie. Maar de congressisten hebben van dit alles niet veel ondervonden, behoudens enkele stoornissen in het luchtverkeer.

Besloten werd het volgend Internationaal Congres voor Sociaal Recht te Brussel te houden in 1958, in het kader van de geplande Internationale Tentoonstelling.

F. Van Goethem,
Hoogleraar te Leuven.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 5 Februari 1954.

Eerste voorzitter: M. Louveaux.

Raadsheer-Verslaggever: M. Sohier.

Procureur-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaat: Mr de la Faille d'Huysse.

Deskundige. — Ontbreken van de bij art. 443bis en 317 Rv. voorgeschreven eedformule op het verslag van de deskundige. — Geen nietigheid van het verslag, indien partijen daarover ten gronde hebben geconcludeerd.

Onder de wetgeving, die van kracht was vóór de invoering van het K.B. n° 300 van 30 Maart 1936,

bij artikel 1 waarvan artikel 43bis Rv. gewijzigd werd, bracht het ontbreken van de eedaflegging door de in een burgerlijke zaak door de Vrederechter aangestelde deskundige alleen nietigheid van de expertise met zich, wanneer de partijen, die naar goedvinden over hun rechten beschikten, er niet hetzij uitdrukkelijk, hetzij stilzwijgend van hadden afgezien zich op voormelde nietigheid te beroepen.

Voor zover voormeld K.B. een nieuwe tekst in de plaats heeft gesteld van het voormalig artikel 43bis Rv., was het enig doel van de wetgever daarbij de formaliteiten van de eedaflegging door de deskundige te vereenvoudigen; het karakter van de uit het ontbreken van de eedaflegging voortspruitende nietigheid is dienvolgens niet gewijzigd.

Het bestreden vonnis, waarbij ambtshalve is overwogen, dat het verslag van de door de Vrederechter

aangestelde deskundige nietig is wegens niet-vermelding van de eed, onder toevoeging, dat partijen de deskundige niet van de eed vermogen te ontslaan en dat met het verslag geen rekening mag worden gehouden, zelfs met de instemming van partijen, d.w.z. ofschoon dezen zich niet op de nietigheid beroepen hebben en ten gronde over het verslag hebben geconcludeerd, heeft daardoor artikel 43bis Rv. geschonden.

Dumont de Chassart en N.V. Société belge du lin et produits agricoles t/ p.v.b.a. Société Agricole et Commerciale Smal frères.

Gelet op het bestreden vonnis, de 1e Juli 1952 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Charleroi, uitspraak doende in hoger beroep;

Over de voorziening van aanlegger Dumont de Chassart :

Over de grond van niet-ontvankelijkheid, door het Openbaar Ministerie voorgesteld en door hetzelfde betekend overeenkomstig artikel 2 van de wet van 20 Juni 1953;

Overwegende dat aanleggers' vordering tegen verweerster er enkel toe strekte zich door deze te doen vrijwaren tegen de veroordelingen, welke te zijnen laste mochten worden uitgesproken op de vordering, die tegen hem was ingesteld door tweede aanlegster, Société belge du lin;

Overwegende dat het bestreden vonnis deze vordering ontzegt aan tweede aanlegster, die zich tegen dat deel van het vonnis niet voorzien heeft;

Overwegende dat aldus eerste aanlegger definitief van elke veroordeling ter zake vrij is en zijn voorziening op de vordering tot vrijwaring derhalve niet ontvankelijk is bij gebrek aan belang;

Over de voorziening van de naamloze vennootschap Société belge du lin :

Over beide middelen tezamen, het eerste, schending van de artikelen 42, 43, 43bis, 302, 303, 315, 317, 318, 319, 322 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, 1315, 1316, 1341, 1349, 1354 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet;

doordat het bestreden vonnis, na te hebben vastgesteld dat het verslag van de door de Vrederechter aangestelde deskundige Vansteenkiste onder de tekst en boven de handtekening niet voorzien is van de eedformule, voorgeschreven bij de artikelen 43bis en 317 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, daaruit afleidt «dat de expertise van nul en gener waarde is; dat deze nietigheid het verslag ongedaan maakt en mitsdien in genen dele met de inhoud daarvan rekening kan worden gehouden», waaruit het vonnis besluit «dat, aangezien generlei expertiseverrichting thans nog mogelijk is, de oorspronkelijke eiseres in gebreke is enig bewijs van het bestaan van een nadeel bij te brengen»;

zulks terwijl het weglaten onderaan een schriftelijk verslag van de deskundige van de bij de artikelen 43bis en 317 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorgeschreven eed niet tot gevolg heeft de expertise van nul en gener waarde te maken, daar alleen het verslag onregelmatig is, maar, waar alle verrichtingen van de expertise regelmatig zijn geschied, het weglaten van de eed kan worden goedge maakt, hetzij door het nederleggen van een nieuw verslag, hetzij door het verschijnen van de deskundigen ter zitting, zoals is bepaald in artikel 322 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, waaruit volgt dat de Rechtbank ten onrechte verklaard heeft, dat geen enkele expertiseverrichting nog mogelijk

was en het bestaan van een nadeel niet kon worden bewezen;

het tweede, schending van de artikelen 42, 43, 43bis, 173, 302, 303, 317, 318, 319, 321, 322 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, 1101, 1134, 1315, 1316, 1341, 1349, 1354 van het Burgerlijk Wetboek, en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis het expertise-verslag nietig heeft verklaard, zonder dat die nietigheid door de partijen en inzonderheid door de verwerende partij was ingeroepen zomin in eerste aanleg als in hoger beroep, zulks terwijl niet is gebleken, dat die nietigheid de belangen van een der partijen zou hebben gekrenkt, naardien alle, zo de eisende als de verwerende, over het omstreden verslag ten grond hebben geconcludeerd, en terwijl generlei nietigheid kan worden aangenomen, tenzij is gebleken dat zij de belangen van een partij krenkt, en terwijl iedere nietigheid door het verweer ten gronde wordt gedekt, inzonderheid wanneer de partijen, die haar hadden kunnen inroepen, over het door door nietigheid aangetaste verslag ten gronde de discussie voeren, het zodoende aanvaarden als basis der discussie :

Overwegende dat onder de wetgeving, welke van kracht was vóór het Koninklijk Besluit n° 300 van 30 Maart 1936, hetwelk bij zijn artikel 1 artikel 43bis van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering gewijzigd heeft, het ontbreken van de eedaflegging door de in een burgerlijke zaak door de Vrederechter aangestelde expert alleen dan nietigheid van de expertise met zich bracht, wanneer de partijen, die oppermachtig over hun rechten beschikken, er niet, hetzij uitdrukkelijk, hetzij stilzwijgend van hadden afgezien zich op voormelde nietigheid te beroepen;

Overwegende dat, voor zoveel voormeld Koninklijk Besluit een nieuwe tekst in de plaats heeft gesteld van die van artikel 43bis van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, het tot enig doel heeft gehad de formaliteiten van de eedaflegging door de deskundige te vereenvoudigen en dienvolgens het karakter niet gewijzigd heeft van de uit het ontbreken van eedaflegging voortvloeiende nietigheid;

Overwegende dat het bestreden vonnis desondanks het verwerpen van de vordering van aanlegster tegen verweerster doet steunen op de ambtshave gemaakte overweging, dat het verslag van de door de Vrederechter aangestelde deskundige nietig is bij gebreke aan vermelding van de eed; dat het bestreden vonnis hieraan toevoegt, dat de partijen niet vermogen de deskundige van de eed te ontslaan en dat er met dat verslag geen rekening mag worden gehouden, zelfs met de instemming der partijen, dit wil zeggen ofschoon dezelve, zich niet op de nietigheid beroepend, ten gronde over het verslag geconcludeerd hebben;

Dat het bestreden vonnis door in hier voege uitspraak te doen het in het middel aangehaalde artikel 43bis van het Wetboek van Burgerlijke Strafvordering geschonden heeft;

En overwegende dat het onderzoeken van het overige gedeelte der middelen geen belang meer heeft;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening van aanlegger, veroordeelt hem tot de kosten van die voorziening en, daar de voorziening voor de 15e September 1953 werd betekend, tot een vergoeding van 150 frank jegens verweerster;

Vebreekt het bestreden vonnis, doch enkel voor zoveel daarbij uitspraak wordt gedaan over de vordering van aanlegster tegen verweerster;

Veroordeelt dezelve tot de op de voorziening van aanlegster gevallen kosten;

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Bergen, uitspraak doende in hoger beroep.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 11 Februari 1954.

Voorzitter : M. Vandermersch.

Raadshere-Verslaggever : M. Huybrechts.

Procureur-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Burgerlijke rechtsvordering. — De Rechter mag de door hem niet-ontvankelijk verklaarde vordering niet vervangen door een ander als zijnde de in werkelijkheid door eiser bedoelde.

De rechter mag de bedoeling van de eiser in aanmerking nemen om het voorwerp der inleidende dagvaarding nader te bepalen, maar hij schendt art. 61 Rv. en het aan dit exploit toekomend geloof, wanneer hij na de daarin gestelde vordering niet ontvankelijk verklaard te hebben, haar vervangt door een andere vordering, al is het op conclusiën van de eiser, doch zonder instemming van de wederpartij, en al ware het, dat de andere vordering in feite die was, welke de eiser had willen instellen en al bestond er zelfs een verband tussen beide vorderingen.

Braet t/ Braet

Gelet op het bestreden arrest, de 4e Juni 1952 gewezen door het Hof van Beroep te Gent;

Over het tweede middel : schending van de artikelen 1350, 1351 en 1317, 1319, 1320 van het Burgerlijk Wetboek, doordat het bestreden arrest, ondanks het feit dat een in kracht van gewijsde getreden vonnis der Rechtbank van eerste aanleg te Brugge dd. 15 December 1947, gewezen dus op vordering van verweersters, overeenkomstig deze vordering beslist had, dat moest worden overgegaan tot vereffening en verdeling der gemeenschap, die had bestaan tussen de ouders der partijen, alsook der nalatenschap van hun broeder en als behorend tot vermelde gemeenschap had aangezien : een huis, gelegen te Oedelem, waarvan de verweersters overeenkomstig de wet van 16 Mei 1900 de overneming hadden gevraagd, beslist heeft dat niet tot die verdelingen en vereffeningen moest worden overgegaan, omdat een tussen partijen op 6 Augustus 1935 gesloten overeenkomst bewees, dat er tussen partijen niets meer te verdelen was en dat de verweersters niet hadden afgezien van het voordeel dier overeenkomst, zulks terwijl definitief gevonnist was, dat tot die verdeling-vereffening moest overgegaan worden en dat onder meer, een te Oedelem gelegen huis nog tussen de partijen te verdelen was gebleven en aldus de door eiser ingeroepen kracht van gewijsde heeft miskend van het vonnis van 15 December 1947, alsmede de bewijskracht daarvan;

Overwegende dat het door het middel ingeroepen vonnis van 15 December 1947 zich er toe beperkt een notaris met de door verweersters gevorderde vereffening en verdeling te belasten en drie deskundigen aan te stellen om het te Oedelem gelegen onroerend goed te schatten;

Overwegende dat, waar het vaststelt dat bij zulk vonnis de Rechtbank van eerste aanleg niet definitief

uitspraak gedaan heeft over het punt te weten of er in die onverdeeldheden werkelijk nog te verdelen goederen aanwezig waren, het bestreden arrest van het vonnis een met de bewoordingen daarvan verenigbare interpretatie gegeven heeft en het middel dus feitelijk grondslag mist;

Over het eerste middel : schending van de artikelen 1101, 1107, 1134, 1135, 1319, 1320 van het Burgerlijk Wetboek, van artikel 61 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering doordat het bestreden arrest het geloof, gehecht en verschuldigd aan de inleidende dagvaarding, en het gerechtelijk contract, miskent door op een vordering die er toe strekte tussen partijen onverdeeld zijnde nalatenschap te doen vereffenen en verdelen en de overneming door de verweersters van een huis, dat tot die nalatenschappen behoorde, op grond van artikel 4 der wet van 16 Mei 1900 toe te laten, na vastgesteld te hebben dat er tussen partijen niets meer te verdelen bleef, wat de afwijzing der oorspronkelijke vordering tot gevolg moest hebben, nochtans de eigendom van dit huis aan de verweersters toekent op grond van een op 8 Augustus 1935 tussen partijen gesloten overeenkomst, zulks terwijl deze overeenkomst niet in de inleidende dagvaarding was ingeroepen en eiser géén uitbreiding van het gerechtelijk contract had aanvaard;

Overwegende dat zowel uit de bewoordingen der inleidende dagvaarding als uit de vaststellingen van het bestreden arrest blijkt dat verweersters bij dit exploit aanlegger slechts gedagvaard hebben tot vereffening en verdeling van verschillende onverdeeldheden en tot aanstelling van deskundigen, belast met de schatting van een onroerend goed, gelegen te Oedelem en waarop zij zich voorbehielden het bij artikel 4 van de wet van 16 Mei 1900 bepaalde recht op overneming uit te oefenen;

Overwegende dat na, zoals de eerste rechter, die vordering zonder voorwerp en dus niet-ontvankelijk verklaard te hebben, omdat een reeds vóór de dagvaarding tussen partijen gesloten overeenkomst aan de onverdeeldheden een einde had gemaakt, het arrest het incidenteel beroep, door verweersters ingesteld en strekkende om hun eigendomsrecht op het onroerend goed, gelegen te Oedelem, op authentieke wijze te doen erkennen, gegrond verklaard heeft;

Overwegende dat uit het bestreden arrest blijkt, dat die vordering impliciet door de eerste rechter niet-ontvankelijk verklaard werd « als vallende buiten het kader » van de in de dagvaarding vermelde vordering;

Overwegende dat het arrest, alhoewel het vaststelt dat verweersters « zich vergist hebben » door een eis tot vereffening-verdeling in te stellen, het incidenteel beroep niettemin gegrond verklaart, om reden dat in feite « het doel der verweerster was door een gerechtelijke verdeling de authentieke erkenning van hun eigendomsrecht en het einde van de schijnbare onverdeeldheid te bekomen »; dat het daaruit afleidt dat « het punt in kwestie dus niet vreemd is aan het gerechtelijk contract »;

Overwegende weliswaar, dat de rechter de bedoeling van de aanlegger in aanmerking mag nemen om het voorwerp der inleidende dagvaarding nader te bepalen;

Maar dat hij artikel 61 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het aan dit exploit gehecht geloof schendt, wanneer hij, na de er in vermelde vordering niet-ontvankelijk verklaard te hebben, ze vervangt, al weze het op conclusiën van de aanlegger, maar zonder instemming der tegenpartij, door een andere vordering, al was het degene die aanlegger in feite had willen instellen en bestond er zelfs een verband tussen beide vorderingen;

Dat het middel gegrond is;

Om deze redenen,

Verbreekt het bestreden arrest, doch slechts in zover het recht gedaan heeft op de vordering der verweersters tot authentieke erkenning van hun eigendomsrecht op het onroerend goed, gelegen te Oedelem, als ook wat de kosten van beroep betreft;

Verwerpt de voorziening voor het overige;

Beveelt dat melding van dit arrest zal gemaakt worden op de kant van het gedeeltelijk vernietigd arrest;

Veroordeelt aanlegger tot de helft der kosten, de andere helft zijnde ten laste van verweersters;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van Beroep te Brussel;

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 24 Maart 1954.

Zetel : M. Vranckx, raadsheer, voorzitter,
M. Mast en Buch, raadsheren van State.
Advocaat : Mr Marcel Marinower.

Dienstplicht. — Bevoegdheid van de Minister van Landsverdediging.

Luidens artikel 103 van de wet van 15 Juni 1951 wordt de Minister van Landsverdediging gemachtigd de uitzonderlijke toestand van sommige vóór 1 Januari 1928 geboren dienstplichtigen te regelen, met toepassing, binnen de grenzen zijner bevoegdheid, van de vóór deze wet geldende wetgeving. Uit deze bepaling volgt dat de Minister van Landsverdediging slechts vrijstelling van de dienstplicht zou kunnen verlenen indien de vroeger geldende wetgeving hem daartoe bevoegd maakte.

Lebental t/ Minister van Landsverdediging
en Minister van Binnenlandse Zaken.

Gezien het verzoekschrift d.d. 25 September 1953;

Overwegende dat het beroep strekt tot de vernietiging van de beslissing d.d. 11 September 1953 waarbij de Minister van Landsverdediging weigerde, met het oog op de regularisatie van de toestand van verzoeker, gebruik te maken van de hem bij artikel 103 van de wet van 15 Juni 1951 toegekende bevoegdheid;

Overwegende dat verzoeker, geboren 28 Juni 1927, bij toepassing van de bij het koninklijk besluit d.d. 15 Februari 1937 geordende militiewetten, tot de lichting 1947 behoorde; dat hij vijf achtereenvolgende uitstellen bekwam en aldus bij de lichting 1952 werd ingedeeld; dat hij op 18 Juni 1951 voorlopig afgekeurd werd, bij toepassing van artikel 32 van boven vermelde geordende wetten; dat hij bij toepassing van het eerste lid van artikel 59 van de wet van 15 Juni 1951 geschikt voor de dienst werd bevonden en voor de lichting 1953 werd aangewezen; dat hij op 25 Augustus 1953 bij de Minister van Landsverdediging liet gelden dat hij, onder het stelsel van de vroegere wetgeving van 1937, diende vrijgesteld te worden van de militaire dienstplicht en dat hij, bij toepassing van artikel 102 van de wet van 15 Juni 1951, overging naar het stelsel van de nieuwe wet met de militietoestand die hij verworven had onder de vroegere wetgeving; dat hij

bovendien aanvoerde dat artikel 103 van de wet van 15 Juni 1951 de Minister toelaat de uitzonderlijke toestand te regelen van sommige miliciens geboren vóór 1 Januari 1928 door op hen de vroegere wetgeving toe te passen; dat hij op deze grond aan de Minister van Landsverdediging vroeg hem, krachtens de machten die hem bij artikel 103 van de militiewet van 15 Juni 1951 worden toegekend, vrij te stellen van actieve dienst in vreedstijd; dat bij schrijven d.d. 11 September 1953, de Minister van Landsverdediging hem hierop volgend antwoord gaf : « Het departement heeft wettelijk het recht niet om U van de militaire dienst te ontslaan. De bepalingen van artikel 103 van de dienstplichtwet van 15 Juni 1951 zijn niet toepasselijk op dit geval, vermits het hier niet gaat om een regularisatie van een uitzonderlijke toestand, die door deze wet niet voorzien is. Krachtens de vigerende wettelijke bepalingen wordt de uitgestelde of de voorlopig afgekeurde dienstplichtige bij de volgende lichting gehecht en is hij onderworpen aan de militieverplichtingen van de klasse waarmee hij voor de dienst geschikt werd bevonden »;

Overwegende dat terzake geen beslissing van de Minister van Binnenlandse Zaken wordt bestreden; dat de Minister van Binnenlandse Zaken buiten de zaak dient gesteld te worden;

Overwegende dat verzoeker laat gelden dat zijn militietoestand geregeld blijft bij artikel 57, littera a, 2°, van de bij het koninklijk besluit d.d. 15 Februari 1937 geordende wetten op de militie en hij uit dien hoofde vrijstelling dient te bekomen; dat hij aanvoert dat hij zich in uitzonderlijke omstandigheden bevindt die de toepassing wettigen van artikel 103 van de wet van 15 Juni 1951;

Overwegende dat luidens artikel 103 van de Wet van 15 Juni 1951, de Minister van Landsverdediging gemachtigd is de uitzonderlijke toestand van sommige vóór 1 Januari 1928 geboren dienstplichtigen te regelen, met toepassing, binnen de grenzen zijner bevoegdheid, van de vóór deze wet geldende wetgeving; dat uit deze bepaling volgt dat de Minister van Landsverdediging aan verzoeker wegens de ingeroepen broederdiensten slechts vrijstelling van de dienstplicht zou kunnen verlenen indien de vroeger geldende wetgeving hem daartoe bevoegd maakte; dat, bij toepassing van artikel 57, e, van de bij het koninklijk besluit dd. 15 Februari 1937 geordende wetten op de militie, de vrijstellingen van de dienstplicht op grond van de door verzoeker ingeroepen redenen niet door de Minister maar door een speciaal daartoe ingestelde commissie werden verleend; dat hieruit volgt dat de Minister van Landsverdediging terecht de aanvraag van verzoeker heeft afgewezen,

BESLUIT :

Artikel 1. — Het beroep is verworpen.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

16e Kamer. — 7 Mei 1954.

Voorzitter : M. Baers.

Raadsheren : M.M. Beckmans de West-Meerbeeck en de la Vallée Poussin.

Advocaten : Mrs. E. Van Dessel en C. Mahieu.

Onrechtmatige daad. — Verkeersongeval met dodelijke afloop. — Slachtoffer gescheiden van tafel en bed. — Vrouw heeft stoffelijke schade, doch geen zedelijke schade geleden. — De kinderen ook zedelijke schade.

De van tafel en bed gescheiden echtgenote van hem, die gedood is bij een verkeersongeval, aan welke echtgenote bij het vonnis tot scheiding van tafel en bed een maandelijks uitkering tot levensonderhoud was toegewezen, lijdt stoffelijke schade door de dood van haar man, van welke schade zij vergoeding kan vorderen.

Daar de verhouding tussen man en vrouw gespannen was, is niet aannemelijk dat de vrouw door het overlijden van haar man zedelijk heeft geleden; zij kan dus geen vergoeding vorderen van zedelijke schade.

De uit het huwelijk geboren kinderen kunnen daarentegen geacht worden de dood van hun vader te hebben betreurd, ofschoon zij niet bij hem inwoonden, en dus zedelijke schade te hebben geleden, tot vergoeding waarvan zij gerechtigd zijn.

O.M. en Wwe Labrique-Cuvelier t/ A. en J. Elsen.

Overwegende dat de beroepen regelmatig en tijdig zijn ingesteld;

Overwegende dat het vonnis, waarvan beroep, slechts door de burgerlijke partijen bestreden wordt en volgens hun besluiten vóór het Hof, slechts in zover de eerste rechter geen vergoeding noch wegens materiële, noch wegens morele schade aan de burgerlijke partij Cuvelier heeft toegekend en geen vergoeding wegens morele schade aan de andere burgerlijke partijen;

A. *Over de beweerde vermogensschade van de burgerlijke partij Cuvelier, Weduwe Labrique :*

Overwegende dat er vooraf dient op te worden gewezen dat deze burgerlijke partij, die bij vonnis van 19 October 1940 gescheiden was verklaard van tafel en bed, door ditzelfde vonnis een maandelijks onderhoudsgeld van 500 frank toegewezen kreeg;

Overwegende dat uit de overgelegde bescheiden blijkt dat het slachtoffer tot in September 1945 stortingen heeft gedaan aan de burgerlijke partij in uitvoering van bovenvermeld vonnis van 19 October 1940; dat niet is bewezen dat er na September 1945 nog stortingen werden gedaan;

Overwegende dat het voorkomt dat, zo voor de periode vóór het ongeval de burgerlijke partij een schuldvordering kan inbrengen ten laste van de nalatenschap van het slachtoffer, het ongeval oorzaak is van schade voor de burgerlijke partij daar haar titel vanaf het ongeval waardeloos is geworden;

Overwegende dat deze schade ex aequo et bono moet worden geschat op 20.000 frank;

B. *Over de morele schade :*

Overwegende dat niet is bewezen dat deze burgerlijke partij enige morele schade heeft geleden; dat ten overstaan van de gespannen verhouding tussen haar en het slachtoffer niet kan worden aanvaard,

dat de burgerlijke partij door het afsterven van haar man een zedelijk leed zou hebben ondergaan van aard om een vergoeding te rechtvaardigen;

Eis van de burgerlijke partijen Labrique Christiane, Labrique Jacques en Labrique Pierre :

Overwegende dat niets toelaat te verklaren dat, hoewel ze niet bij het slachtoffer inwoonden, de drie kinderen de dood niet betreuren van hun vader;

Dat, rekening gehouden met de omstandigheden der zaak, de schade die daaruit is voortgesproten voor ieder van deze kinderen op 5.000 frank dient te worden geschat;

Om deze beweegredenen,

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak, binnen de perken van de beroepen,

Gezien artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Gezien de wetsbepalingen in het bestreden vonnis aangehaald, alsook artikel 211 van het Wetboek van Strafvordering, ter zitting door de heer Voorzitter aangehaald;

Bevestigt het bestreden vonnis, waar de eerste rechter als schadevergoeding wegens kosten, door de dood van het slachtoffer medegebracht, verdachte en burgerlijk verantwoordelijke partij hoofdelijk veroordeeld heeft om te betalen de som van 11.822 frank met de vergoedende intresten sedert de data der verschillende betalingen, de gerechtelijke intresten en de kosten; doet voor het overige het bestreden vonnis te niet; wijzigende, veroordeelt verdachte en de burgerlijk verantwoordelijke partij hoofdelijk te betalen : 1) aan de burgerlijke partij Cuvelier, Wed. Labrique, wegens vermogensschade de som van 20.000 frank; 2) aan de burgerlijke partijen Labrique Christiane, Labrique Jacques en Labrique Pierre, ieder, 5.000 frank, wegens morele schade; al deze sommen vermeerderd met de vergoedende interesten vanaf de dag van het ongeval; en met de gerechtelijke interesten; veroordeelt verdachte en de burgerlijk verantwoordelijke partij hoofdelijk tot de kosten van hoger beroep in de burgerlijke zaak;

Verwijst daarenboven verdachte in de kosten van beroep jegens de openbare partij, enz.

NOOT : Vgl. Verb. 10 Maart 1952, Pas. 1952, I, 427; Verbr. 26 Februari 1953, R.G.A.R. 1954, 5304; Corr. Rechtbank Hoei, 25 Juni 1949, R.G.A.R., 1952, 50161; Rép. Prat. Droit Belge, V°, Responsabilité, 1540, 1542 en 1826; Mazeaud, n° 326; Hof van Gent, 14 Mei 1952, R.W. 1952-1953, 72.

HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — 1 December 1953.

Voorzitter : M. Verougstrate.

Raadsheren : M.M. Garniers en Noest.

Openbaar Ministerie : M. Versée, subst. proc. gen.

Advocaat : Mr David.

Uitlevering. — Ontvankelijkheid van het beroep van de verdachte vóór de Kamer van Inbeschuldigingstelling tegen het bevelschrift van de Raadkamer tot uitvoerbaarverklaring van het door de bevoegde vreemde overheid verleende aanhoudingsbevel.

De uitleveringswet van 15 Maart 1874 kent geen rechtsmiddel tegen het bevelschrift, waarbij de Raadkamer het door de bevoegde vreemde overheid verleende aanhoudingsbevel uitvoerbaar verklaart.

Daaruit mag echter niet worden besloten dat een beroep tegen dat bevelschrift niet ontvankelijk zijn zou.

De Raadkamer beslist immers buiten verdachte's aanwezigheid over de machtiging tot tenuitvoerlegging van het buitenlandse aanhoudingsbevel; aan de verdachte mag echter niet het recht van verdediging worden onthouden, dat in onze gehele wetgeving wordt erkend en trouwens uitdrukkelijk toegekend bij artikel 14, Titel II, van het Decreet van 16-24 Augustus 1790. Het rechtsmiddel, dat aan de verdachte toelaat zijn verdediging voor te dragen, kan niet vóór de Raadkamer worden aangewend, vermits de beslissing van de Raadkamer, die noodzakelijk buiten aanwezigheid van de verdachte genomen wordt, geen uitspraak bij verstek is, waartegen verzet openstaat. Bedoeld recht kan derhalve alleen worden uitgeoefend door beroep vóór de Kamer van Inbeschuldigingstelling, zulks in de vormen en binnen de termijnen, die bij de wet voor soortgelijke rechtsmiddelen voorzien zijn.

Drabinsky.

Gezien het bevel tot aanhouding, waarvan behoorlijke uitgifte met legalisatie van de handtekening door de Kanselier van het Kanton Zürich, afgeleverd op 22 September 1953 door de heer Dr W. Weisflos, Bezirksanwalt te Zürich (Zwitserland) ten laste van Drabinsky Kurt Heinz; alias Steinbach Heinz, alias Hermenau Walter, van Duitse nationaliteit, gediplomeerd ingenieur, geboren te Posen (Duitsland) op 29 December 1909, thans opgesloten in de gevangenis te Gent;

als zijnde verdacht dat hij te Zürich in October 1952:

A. — met het oogmerk om zichzelf of een ander onrechtmatig te verrijken iemand door listige kunstgrepen of verberging van feiten arglistig in dwaling heeft gebracht of de dwaling van een ander arglistig benut en zodoende de dwalende tot een houding gebracht, waardoor hij zichzelf of een ander schade berekende, voor een bedrag van 15.784,20 fr. Zwits. (art. 148 van het Zwitserse Wetboek van Strafrecht);

B. — met het oogmerk om iemand in zijn vermogen of in andere rechten te benadelen of om zichzelf of een ander een onrechtmatig voordeel te verschaffen oorkonden heeft vervalst (art. 251 van het Zwitserse Wetboek van Strafrecht).

Gezien de beschikking, uitgesproken op 10 November 1953 door de Raadkamer van de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge, waarbij voormeld aanhoudingsbevel in België uitvoerbaar verklaard wordt ten laste van voornoemde vreemdeling;

I. Gezien het hoger beroep, door verdachte op 11 November 1953 ingesteld tegen voormelde beschikking, hem persoonlijk betekend op 10 November 1953;

Overwegende dat, in strijd weliswaar met een vrij algemeen aangenomen rechtspraak en rechtsleer (zie o.a. Verbreking, 23 April 1900, Pas. 1900, I, 214; Verbreking, 28 Mei 1900, Pas. 1900, I, 280; Verbreking, 3 Mei 1926, Pas. 1926, I, 359 en noot; Brussel K. I., 10 April 1923, R.D.P. 1923, blz. 477; Gent K. I., 4 Juni 1927, Pas. II, 193; R.P.D.B., V°, Extradition, n° 74; Les Nouvelles «procédure Pénale», T. I, B, L'Extradition, n° 82) dit beroep niet ontvankelijk is omdat het recht van de uit te leveren verdachte of veroordeelde om hoger beroep in te stellen tegen een beschikking der Raadkamer, zoals de hierboven bedoelde noch door de uitleveringswet van 15 Maart 1874, noch door om het even welke andere wet voorzien is, ook niet bij art. 135 van het Wetboek van Strafvordering, waarbij immers het geval wordt bedoeld van in vrij-

heid gestelde verdachten en slechts aan het Openbaar Ministerie en aan de burgerlijke partij een recht tot het instellen van hoger beroep toegekend wordt (zie Gent K. I., 14 Juni 1949, zaak Duhamel Eugénie, R.W. 1949-1950, kol. 546; Gent K.I., 13 Juni 1950, zaak Carrière Juan);

Overwegende subsidiair, dat het beroep, tijdig ingesteld, in ieder geval als ongegrond voorkomt;

II. Gezien het verzoek tot uitlevering ten laste van voornoemde, ingediend door de Zwitserse regering;

Overwegende dat de aangehoudene zich wel verzeenzelvigt met de persoon, tegen wie het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd; dat hij een vreemdeling is; dat hij in de uitlevering niet toestemt noch afstand doet van de formaliteiten ervan, zulks volgens verklaring, afgelegd aan de heer Procureur des Konings te Brugge op 16 November 1953;

Overwegende dat in het aanhoudingsbevel de feiten, waarvoor het werd afgeleverd, als volgt nauwkeurig worden vermeld:

«dat beschuldigde Drabinsky Kurt begin October 1952 onder de naam «Heinz Steinbach» en onder het vertonen van een naamkaartje met de vermelding «Gediplomeerd Ingenieur H. Steinbach, vertegenwoordiger Buisleidingsbouw Mammerzann G.m.b.H., Afdeling Hamburg», bij de bankinrichting E. Winterstein en Cie, Talacker 24, Zürich I, aan de «Exchange» financ. naamloze vennootschap, Dreikönigstrasse 21, Zürich 2, en aan de Private Handelsbank N.V., Pelikanstrasse 37, Zürich I, voorgaf en bewust leugachtig beweerde, dat hij in Duitsland een actief in Duitse Mark (DM) bezat, hetwelk hij graag naar Zwitserland zou willen doen overmaken, waarop de kassier Werner Schutzbach, namens de bankinrichting E. Winterstein en Cie., de bediende Werner Blum, namens de «Exchange» financiële naamloze vennootschap en de gevolmachtigde Anselmo Capeder, namens de N.V. Private Handelsbank, hem mondeling mededeelden dat hij aan in Duitsland wonende personen, welker naam en adres hem genoemd werden, DM-bedragen kon overschrijven en tegen het voorleggen van Postkwijtschriften de tegenwaarde in Zwitserse frank zou kunnen in ontvangst nemen, waarop hij betalingsbewijzen van de Duitse Bondspost ten gunste van de hem bekendgemaakte personen invulde of door een derde invullen liet, de betalingen echter niet uitvoerde, veeleer de inleveringsbewijzen van het vervalste postzegel «24b Neustadt H I.X. 1952» voorzag of door een derde liet voorzien, om:

op 10 en 11 October 1952 de met het vervalste zegelmerk voorziene inleveringsbewijzen bij de bankinrichting E. Winterstein en Cie, bij de N.V. Private Handelsbank en bij de «Exchange» financiële naamloze vennootschap vertoonde en de bedienden dezer inrichtingen daardoor tot de volgende betalingen aan hem overhaalde:

op 10 October 1952, Werner Schutzbach (E. Winterstein en Cie) door het voorleggen van 26 Inleveringsbewijzen ten belope van gezamenlijk DM 10.861 tot betaling van fr. 9.366,05

op dezelfde dag Anselmo Capeder N.V. Private Handelsbank) door het voorleggen van 5 Inleveringsbewijzen ten belope van gezamenlijk DM 3.010, tot betaling van fr. 2.769,20

op 11 October 1952 Werner Blum («Exchange financiële vennootschap», door het voorleggen van 7 Inleveringsbewijzen ten belope van gezamenlijk DM 4.100, tot betaling van fr. 3.649,—

fr. 15.784,25

Daardoor heeft de beschuldigde Kurt Drabinsky zich schuldig gemaakt aan voortgezet bedrog in de zin van art. 148 van het Zwitsers Wetboek van Strafrecht ten belope van totaal 15.784,25 fr., zowel als aan vervalsing van oorkonden in de zin van art. 251 van het Zwitsere Wetboek van Strafrecht, waardoor hij, volgens deze bepalingen, strafbaar is »;

Overwegende dat in het Belgisch Wetboek van Strafrecht geen volledig gelijkaardige tekst bestaat als die van het in het Zwitserse aanhoudingsbevel aangehaalde art. 148, in het kort aangeduid onder de naam « voortgezet bedrog »; dat echter de overheid, waaraan uitlevering wordt gevraagd, het ten laste gelegde feit en niet de kwalificatie dient te onderzoeken om uit te maken of er in de beide staten strafbaarheid bestaat; dat uit de uiteenzetting in het aanhoudingsbevel blijkt dat de feiten van « voortgezet bedrog » alle kenmerken vertonen van het in art. 491 van het Belgisch W. v. S. (Les Nouvelles, Ve Extradition, n^{rs} 13 en 14, K. I. Gent, 20.10.1953 in zake Dohm Georg);

Overwegende dat de feiten, omschreven als vallende onder toepassing van artikel 251 van het Zwitserse Strafwetboek, in het kort aangeduid onder de naam van « vervalsing van oorkonden », klaarblijkelijk in ons Wetboek van Strafrecht onder toepassing vallen van de artikelen 193, 196, 197, 213 en 214;

Overwegende dat de te laste gelegde feiten niet verjaard zijn;

Gelet op de artikelen 1 (3^e en 6^e) n 3 der wet van 15 Maart 1874, de artikelen 1, 2 n^{rs} 23, 28 en 29), 4, 5, 7 en 8 van het uitleveringsverdrag dd. 13 Mei 1874 (st. 8.7.1874), tussen België en Zwitserland gesloten;

Vordert,

Dat het aan het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling, behage:

1° rechtdoende op het beroep, ingesteld door Drabinsky Kurt, dit beroep onontvankelijk althans ongegrond te verklaren en derhalve de bestreden beschikking te bevestigen;

2° een gunstig advies uit te brengen nopens de uitlevering van voornoemde vreemdeling.

.....

Nopens het beroep tegen de beslissing van de Raadkamer d.d. 10 November 1953:

Over de ontvankelijkheid:

Overwegende dat de Uitleveringswet van 15 Maart 1874 geen rechtsmiddel bepaalt tegen het bevelschrift, waarbij de Raadkamer het door de bevoegde vreemde overheid uitgevaardigde aanhoudingsbevel uitvoerbaar verklaart;

Overwegende dat men daaruit niet mag besluiten tot de onontvankelijkheid van zulk beroep;

dat de Raadkamer buiten verdachte's aanwezigheid over het exequatur beslist; dat men nochtans aan verdachte het recht van verdediging niet ontzeggen mag, recht dat in geheel onze wetgeving wordt gehuldigd en trouwens uitdrukkelijk toegekend bij art. 14, T. II, van het decreet van 16-24 Augustus 1790; dat het beroep, dat aan de verdachte toelaten zal zijn verdedigingsmiddelen voor te dragen, niet vóór de beslissing van de Raadkamer, die, zoals hierboven gezegd, noodzakelijk buiten de aanwezigheid van de verdachte getroffen wordt, geen verstekbeslissing uitmaakt, die voor eigenlijk verzet vatbaar is (Verbr. 7 Juli 1930, Pas. 1931, I, 289); dat bedoeld beroep

derhalve alleen kan worden uitgeoefend door middel van het beroep (soms, doch oneigenlijk, verzet genoemd) vóór de Kamer van Inbeschuldigingstelling, zulks in de vormen en binnen de termijnen, die wettelijk voor gelijkaardige rechtsmiddelen voorzien zijn; dat deze oplossing vrij algemeen door de rechtspraak is aangenomen en dient te worden aanvaard;

Ten gronde:

Overwegende de beweegredenen van de bestreden beslissing;

Nopens het verzoek om uitlevering:

Overnemende de beweegredenen van het Openbaar ministerie;

1. verklaart ongegrond het beroep van verdachte tegen de beslissing van de raadkamer d.d. 10 November 1953;

2. brengt een gunstig advies uit nopens de uitlevering van Drabinsky Kurt-Heinz.

NOOT. — Waar het hierboven opgenomen arrest het beroep ontvankelijk verklaart, ingesteld door de met het oog op zijn uitlevering aangehouden vreemdeling tegen de beschikking van de Raadkamer der rechtbank, waarbij het door een buitenlands rechter afgeleverde bevel tot aanhouding uitvoerbaar is verklaard, blijkt de Kamer van inbeschuldigingstelling van het Gentse Hof op grond van beschouwingen, die met het verdedigingsrecht heel wat meer verenigbaar zijn, haar vroegere rechtspraak, gehuldigd bij haar arrest dd. 14 Juni 1949 (zie R.W. 1949/50, kol. 546) en sedert dien gehandhaafd, te hebben gewijzigd.

Hierdoor is haar beslissing opnieuw in overeenstemming met de heersende rechtspraak, waarop in noot (2) onderaan het laatst vermelde arrest gewezen werd. (Zie R.W. 1949/50, kol. 549).

J. M.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer — 23 November 1953.

Voorzitter: M. Maraite.

Raadsheren: M.M. Gerniers en Noest.

Advocaat-generaal: M. Matthijs.

Advocaten: Mrs Cornelis en Delobel.

Belastingen. — Bevoegdheid van de Rechterlijke Macht om kennis te nemen van geschillen omtrent de geldigheid van de tenuitvoerlegging van een dwangbevel. — Vordering betreffende de invordering van directe belastingen kunnen alleen tegen de ontvanger worden ingesteld. — Alleen een bezwaarschrift, gegrond op een vormgebrek, heeft schorsende kracht.

Krachtens het beginsel van de scheiding der machten vermag de rechter niet de schorsing te bevelen van de procedure tot invordering van belastingen; ingevolge artikel 68 van de wetten op de inkomstenbelastingen kan deze schorsing uitsluitend door de bevoegde directeur der belastingen worden toegestaan.

Krachtens artikel 51 van de wet van 25 Maart 1876 vermogen de rechtbanken echter wel uitspraak te doen over geschillen omtrent de tenuitvoerlegging van ingekohierde aanslagen.

De vordering, waarbij een belastingplichtige zich verzet tegen de voortzetting van een tegen hem aangevangen invorderingsprocedure op grond dat, nu hij een ernstig bezwaarschrift tot de Directeur

der Belastingen heeft gericht, de betwiste belastingen voorlopig niet meer invorderbaar zijn en mitsdien de Ontvanger voormelde procedure moet stopzetten, zolang over het bezwaarschrift niet is beslist, betreft de geldigheid van de tenuitvoerlegging en valt dus onder de bevoegdheid van de Rechterlijke Macht.

Vorderingen, betreffende geschillen omtrent de invordering van directe belastingen, kunnen slechts worden ingesteld tegen de ontvanger, daar deze ambtenaar alleen de macht heeft de betwiste belastingen te innen, zulks ingevolge het onderling verband tussen de wetsbepalingen betreffende 's Rijks Comptabiliteit en die betreffende de invordering van de directe belastingen.

Luidens artikel 63 van het K. B. van 22 September 1937 kan alleen een bezwaarschrift, dat de vorm betreft, de tenuitvoerlegging schorsen.

Bij vergelijking van de zoëven vermelde teksten met artikel 68 van het Besluit van de Regent van 15 Januari 1948 komt men tot het besluit, dat de tenuitvoerlegging wel mogelijk is na indiening van een bezwaarschrift of een verzet, dat niet de vorm betreft. Het in dit laatste artikel voorkomend woord «invorderbaarheid» kan niet slechts het recht van de Schatkist bedoelen om bij middel van een aanslagbiljet de betaling van de belasting te vorderen, daar het bezwaarschrift, waarvan in dit artikel sprake is, de toezending van het aanslagbiljet als voltrokken veronderstelt, maar omvat ook het recht om de wettelijke middelen aan te wenden, die nodig zijn om een weigerachtige belastingplichtige tot betaling te dwingen.

Belgische Staat (Ministerie van Financiën)
t/ N.V. Lactano.

Overwegende dat het hoger beroep tijdig is ingesteld en regelmatig is naar de vorm;

Overwegende dat geïntimeerde bij exploit dd. 17 Juni 1949 verzet heeft gedaan tegen de tenuitvoerlegging van twee dwangbevelen en het beslag van tenuitvoerlegging haar onderscheidenlijk betekend de 21 September 1946, 13 Mei 1947 en 28 April 1949 op verzoek van de ontvanger der directe belastingen te Ieper ter invordering van de gezamenlijke som van 2.033.551,95 frank, verschuldigd uit hoofde van extra-belasting, grondbelasting, nationale crisisbelasting en bedrijfsbelasting;

Overwegende dat geïntimeerde bij hetzelfde exploit de Belgische Staat in de persoon van de heer Minister van Financiën, vertegenwoordigd door de heer Directeur der directe belastingen te Brugge en de Ontvanger der belastingen te Ieper, opgeroepen heeft ten einde te horen bevelen, dat het innen der voormelde betwiste belastingen en de vervolgingen, ingespannen bij bovenbedoelde dwangbevelen en beslag, zullen geschorst worden en blijven totdat definitief zal beslist zijn over de door haar ingediende middelen van verzet tegen de hierboven opgesomde belastingen en zich te horen veroordelen tot de kosten des geding;

Bevoegdheid :

Overwegende dat de rechter ingevolge de machtscheiding niet de schorsing van de procedure tot invordering van de belastingen vermag te bevelen, vermits naar luid van art. 68 van de samengeschatte wetten op de inkomstenbelastingen dergelijke schorsing uitsluitend door de bevoegde directeur der belastingen kan worden toegestaan;

Overwegende dat de rechtbanken integendeel krachtens art. 51 der wet van 25 Maart 1876 op de bevoegd-

heid wel vermogen uitspraak te doen over geschillen, betreffende de tenuitvoerlegging van de ingekohierde aanslagen gerezen (R. P. D. B. V° Impôts, n°s 846 en volg.);

Overwegende dat de onderhavige vordering in feite hierop neerkomt, dat de geïntimeerde zich tegen het voortzetten verzet van de tegen hem aangevangen invorderingsprocedure, onder aanvoering, nu hij een ernstig bezwaarschrift tot de Directeur van de Belastingen heeft gericht, dat de betwiste belastingen voorlopig niet meer invorderbaar zijn en dit mitsdien de ontvanger voornoemde procedure dient stil te leggen, zolang er geen beslissing omtrent zijn bezwaarschrift getroffen is;

Overwegende dat dergelijke betwisting, die de geldigheid van de tenuitvoerlegging betreft, dus onder de bevoegdheid valt van de rechterlijke macht;

Ontvankelijkheid :

Overwegende dat appellant vóór het Hof de niet-ontvankelijkheid van voormelde eis inroept ten opzichte van de directeur der Belastingen te Brugge;

Overwegende dat, in strijd met wat geïntimeerde beweert, het aan appellant toegelaten is dergelijk verweermiddel in elke stand van de zaak op te werpen (Garçonnet et Cezar Bru, Proc. civile VI, 3de dr. n° 174);

Overwegende dat vorderingen, betreffende geschillen omtrent de invordering van directe belastingen, slechts tegen de Ontvanger kunnen ingesteld worden, daar deze ambtenaar alleen de macht heeft de betwiste belastingen te innen, zulks ingevolge het onderling verband van de wetsbepalingen betreffende 's Rijks comptabiliteit met die betreffende de invordering van de directe belastingen;

Overwegende evenwel dat appellant, die thans het proces in naam en voor rekening van de Ontvanger der Belastingen te Ieper verder voert, implicite heeft afstand gedaan van het recht om de niet-ontvankelijkheid van de vordering in te roepen, in zoverre zij aan evengenoemde ambtenaar betekend werd;

dat dit middel, dat de openbare orde niet aangaat, dus door het Hof niet ambtshalve dient te worden tegengeworpen;

Overwegende dat uit dit alles volgt dat de eis enkel ontvankelijk is in zoverre hij tegen appellant ingesteld is in de persoon van meergenoemde ontvanger, zodat de meerdere kosten, door de betekening van het verzet aan de Directeur der Belasting te Brugge veroorzaakt, alleszins door geïntimeerde behoren te worden gedragen;

Ten gronde :

Overwegende dat artikel 61 van het K.B. van 22 September 1937 bepaalt dat bij het beslag tot tenuitvoerlegging de Ontvanger van de belastingen te werk moet gaan naar de voorschriften van het W.B.R. behalve de wijzigingen die in het besluit volgen; dat, luidens artikel 63 van dit K.B. alleen een bezwaarschrift nopens de vorm de tenuitvoerlegging schorsen kan; dat geïntimeerde niet bewijst en zelfs niet aanvoert dat zij in haar bezwaarschriften, waarvan overigens geen afschrift bij de debatten is overgelegd, een bepaald vormgebrek ingeroepen heeft;

Overwegende dat men bij vergelijking van de hierbovenvermelde teksten met artikel 68 van het Besluit van de Regent van 15 Januari 1948 tot het besluit komt, dat de tenuitvoerlegging dus wel mogelijk is na indiening van een bezwaarschrift of een verzet, dat de vorm niet aangaat; dat het woord «invorderbaarheid», in dit laatste artikel gebruikt, niet alleen het

recht van de Schatkist om de betaling van de belasting te vragen bij middel van een aanslagbiljet kan bedoelen, daar het bezwaarschrift waarvan sprake is in dit artikel de toezending van het aanslagbiljet als voltrokken veronderstelt, maar dat het ook het recht omvat om de wettelijke middelen aan te wenden, nodig om een weigerachtige belastingplichtige tot betaling te dwingen;

Overwegende dat hier terloops op te merken valt dat, wanneer de invorderingsprocedure spijs bezwaar of verzet vervolgd wordt, de tenuitvoerlegging op risico van de schuldeiser geschiedt, die tot schadevergoeding kan verplicht zijn in geval zijn schuldverordering door de eindbeslissing niet bevestigd wordt;

Regelmatigheid van het beslag tot tenuitvoerlegging van 28 April 1949 :

Overwegende dat het Hof zonder « ultra petita » te beslissen, niet uitspraak mag doen over dit geschilpunt, dat buiten het kader van het gerechtelijk contract valt;

Overwegende immers, dat geïntimeerde geen incidenteel hoger beroep heeft ingesteld tegen het bestreden vonnis, maar enkel de bevestiging ervan vordert;

dat in de beweegredenen van hare besluiten vóór de rechtbank en vóór het Hof geïntimeerde zich enkel ertoe beperkt de regelmatigheid van dit beslag te betwisten, maar noch in het beschikkend gedeelte van het exploit van rechtsingang noch in dit van voornoemde besluiten de nietigheid van het bedoelde beslag gevorderd heeft;

dat zij zich in haar subsidiaire besluiten stellig het recht voorbehoudt dit verweermiddel ten gepaste tijde en in de gepaste vorm in te roepen;

Om deze redenen :

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935;

Het Hof,

Gehoord de heer advocaat-generaal Matthys in zijn eensluidend advies, alle andere of meeromvattende besluiten verwerpende; ontvangt het hoger beroep en verklaart het gegrond; doet het bestreden vonnis te niet en, opnieuw wijzende, verklaart de oorspronkelijke eis onontvankelijk, in zoverre hij tegen de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de directeur der directe belastingen te Brugge, ingesteld is, en ongegrond, in zoverre hij tegen dezelfde, vertegenwoordigd door de ontvanger der directe belastingen te Ieper, ingesteld is;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

5e Kamer. — 19 Januari 1954.

Voorzitter : M. Goris.

Rechters : M.M. Rollier en Van Hoogenbemt.

O.M. : M. Vanderhoeft.

Advocaten : Mrs. J. Mailliet en L. Cooreman.

Arbeidsongeval. — Krachtens art. 2, lid 2, der gecoördineerde wetten van 24 December 1903 heeft het slachtoffer recht op een « forfaitaire » vergoeding, onafhankelijk van het verschil tussen zijn vroeger en zijn tegenwoordig loon.

Ofschoon men uit de bewoordingen van artikel 2, lid 2, van de gecoördineerde Arbeidsongevallenwetten van 24 December 1903 zou kunnen afleiden, dat het arbeidsvermogen van het slachtoffer dient te worden

bepaald door het verschil tussen zijn vroeger loon en het loon na het ongeval, blijkt bij nader onderzoek dat de bedoeling van de wetgever is geweest een vaste (forfaitaire) vergoeding te bepalen voor de arbeidsonbekwaamheid zelf, voor de werkelijke vermindering van zijn arbeidsvermogen en van zijn normale, objectieve geschiktheid om zijn brood te verdienen, onafhankelijk van het materiële verlies, bestaande in het verschil tussen het vorige en het tegenwoordige loon.

Uytersprot t/ N.V. Belgische Maatschappij van Algemene Verzekeringen.

Gezien de stukken, waaronder het vonnis van de heer Vrederechter van het kanton Temse dd. 12-12-1952, in regelmatige uitgifte voorgebracht, waartegen P. en R. Uytersprot tijdig en regelmatig in beroep zijn gekomen en waartegen de N.V. Algemene Verzekering van haar kant tegenberoep heeft ingesteld; (vermeld vonnis volgens de grosse niet geboekt op de minuut);

De Rechtbank ontvangt beide beroepen en, er over beslissende :

Overwegende dat bij vonnis waarvan beroep de eerste Rechter voor recht heeft gezegd dat Roger Uytersprot op 16-8-1950 te Temse het slachtoffer geworden is van een arbeidsongeval, de datum van consolidatie op 22 November 1951 heeft bepaald, met van toen af een blijvende werkonbekwaamheid van 12,50 % en het bedrag van 48.062 fr. als basisloon heeft aangenomen; dat hij de N.V. « Algemene Verzekeringen » heeft veroordeeld om op deze basissen aan de huidige beroepers de vergoedingen uit te betalen, zoals bepaald in de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen en haar tevens heeft veroordeeld tot de kosten;

Overwegende dat beide partijen deze beslissing gedeeltelijk betwisten;

I. Overwegende dat, zoals hierboven vermeld, de eerste Rechter de datum van consolidatie heeft vastgesteld op 22 November 1951 overeenkomstig het besluit van de aangestelde deskundige; dat eisers in hoger beroep zulks enkel ten gevolge van een materiële missing hunnerzijds hebben kunnen betwisten;

Overwegende dat Roger Uytersprot, wiens toestand toen nog niet geconsolideerd was, reeds op 21-3-1951 het werk bij zijn vroegere werkgeefster hervat heeft en de eerste rechter hieruit heeft afgeleid dat, waar geen schade bestond, geen schadevergoeding wegens tijdelijke gedeeltelijke werkonbekwaamheid verschuldigd was vanaf 2-2-1951 tot 22-11-1951;

Overwegende dat uit het attest van de werkgeefster dd. 4-4-1953 echter blijkt dat Roger Uytersprot tijdens deze periode zijn gewoon werk nog niet kon verrichten wegens lichamelijke ongeschiktheid, zodat hij een zeker loonverlies geleden heeft;

Overwegende dat ingevolge artikel 2, lid 2, der gecoördineerde wetten dd. 24-12-1903, het slachtoffer tijdens deze periode principieel recht had op een forfaitaire dagelijkse vergoeding, bedragende de helft van het verschil tussen het dagelijkse loon, dat het vóór het ongeval verdiende, en datgene welk het nadien, doch vóór zijn volledig herstel, verdienen kon;

Overwegende dat men uit de bewoordingen van voormeld artikel op het eerste zicht mogelijk zou kunnen afleiden dat de vermindering van het werkvermogen van het slachtoffer dient te worden bepaald door het verschil tussen zijn vroeger en zijn huidig loon; dat, hierop voortgaande, men met de eerste

rechter zou kunnen aannemen dat, waar geen loonverschil noch loonverlies bewezen wordt, er ook geen aanleiding tot schadevergoeding bestaat;

Overwegende dat bij nader onderzoek echter blijkt dat het de bedoeling van de wetgever was een forfaitaire vergoeding te bepalen voor de opgelopen werk- onbekwaamheid zelf, voor de werkelijke vermindering van het werkvermogen in het algemeen en van de normale, objectieve geschiktheid van het slachtoffer om zijn brood te verdienen; dat geenszins bedoeld werd het feitelijk materieel verlies, vertegenwoordigd door het verschil tussen vroeger en huidig loon, wat aan allerlei schommelingen onderhevig is ten gevolge van vreemde elementen en omstandigheden; dat dus de Rechtbank de werkelijke vermindering van het algemeen werkvermogen van het slachtoffer behoort na te vorsen ten einde de basis der vergoeding vast te stellen; (Zie Delaruière, Mamèche en Bertrand : « La réparation du dommage résultant des accidents de Travail », uitgave 1947, blz. 246, n° 197, met o.m. verwijzing naar de parlementaire geschiedenis; Zie ook Cass. 21-8-1941, Pas. 1941-I-320; Beroep Gent, 26-6-1951, R.g.A.R. 1952, p. 5066; Vergelijk echter : de Bisseau de Hauteville « Les accidents du Travail », bl. 110, n° 73 en bl. 114 n° 75);

Overwegende dat de door de eerste Rechter aangestelde deskundige, Dr. Fr. Van der Mynsbrugge, ter verduidelijking van zijn deskundig verslag dd. 2-12-1951 bij attest van 17-12-1951 o.m. bevestigt dat het slachtoffer, dat 100 % werkonbekwaam was tot 4-2-1951, nog 50 % werkonbekwaam was van 5-2-1951 tot 22-11-1951;

Overwegende dat eisers in hoger beroep dus terecht vorderen dat het vonnis in deze mate zal aangevuld worden;

II. Overwegende dat uit hetgeen voorafgaat blijkt dat de oorspronkelijke vordering van P. en R. Uyttersproot geen enkel tergend of roekeloos karakter vertoonde, zodat de eerste rechter volledig terecht de N.V. « Algemene Verzekeringen » tot betaling der gerechtskosten heeft veroordeeld overeenkomstig de wet van 20-3-1948, enig artikel (Zie ook Cass. 30-3-1950, Pas. 1950-I-540);

Overwegende dat het tegenberoep dus van iedere grond ontbloot is;

Om deze redenen de Rechtbank, rechtdoende in hoger beroep, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende :

Verklaart het tegenberoep ongegrond en verwerpt het;

Verklaart het hoger beroep gedeeltelijk gegrond, wijzigt dienvolgens het vonnis waarvan beroep en vult het aan, veroordeelt geïntimeerde, de N.V. « Algemene Verzekeringen », om aan eisers in hoger beroep uit te keren de vergoedingen voor tijdelijke werkonbekwaamheid, zoals bepaald in de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen op basis ener werkonbekwaamheid van 100 % tot 4 Februari 1951 en van 50 % vanaf 5 Februari 1951 tot 22 November 1951;

Bevestigt verder het bestreden vonnis in al zijn verdere beschikkingen;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van deze instantie.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

7e Kamer — 10 April 1954.

Voorzitter : M. Coens.

Referendaris : M. Goyens.

Advocaten : Mrs Dauwe, loco Smeesters, Tielemans en Vogel.

1. **Koop en verkoop. — Beding van uitsluiting van aansprakelijkheid bevrijdt niet van die uit eigen bedrog of grove schuld. — Bedrag der schade ten gevolge van wanpraestatie van de verkoper. — De ene partij mag de overeenkomst niet eigenmachtig ontbinden op grond van beweerde wanpraestatie van de andere partij. — Beslissing van de Rechter vereist.**
2. **Arbitrage. — Gevolgen van scheidsrechterlijk beding.**

1. Een beding tot uitsluiting van aansprakelijkheid is rechtsgeldig, maakt echter de verbintenis van de verkoper niet tot een louter potestatieve en bevrijdt hem niet van de aansprakelijkheid voor de gevolgen van eigen bedrog of met bedrog gelijk te stellen grove schuld. Het ware in strijd met de openbare orde en ook met de gemeenschappelijke bedoeling van partijen, indien men zou aannemen dat het beding hem ook van deze aansprakelijkheid zou bevrijden.

Wanneer de verkoper niet voldoet aan zijn leveringsplicht, bestaat de door de koper geleden en door de verkoper te vergoeden schade in het verschil tussen de overeengekomen koopprijs en de prijs, die de koper ten tijde van de ontbinding der koopovereenkomst op grond van wanpraestatie van de verkoper zou moeten betalen voor vervangende goederen.

Het verweer van de verkoper, dat de vordering van de koper niet ontvankelijk is, omdat de koper de uitvoering van de overeenkomst onmogelijk zou hebben gemaakt door te laat verrichte credietopening of verlenging daarvan, is niet een middel van niet-ontvankelijkheid, doch een middel ten gronde.

Een te laat door de koper gedane credietopening geeft niet aan de verkoper het recht eigenmachtig de overeenkomst te verbreken, doch hij is verplicht de ontbinding van de overeenkomst vóór de bevoegde Rechter te vorderen, welke Rechter zal oordelen of aan de koper niet een uitstel dient te worden toegestaan.

2. Een van de partijen bij een in algemene bewoordingen gesteld scheidsrechterlijk beding kan niet met vrucht beweren, dat dit beding alleen in haar eigen voordeel door haar overeengekomen is.

Een scheidsrechterlijk beding heeft tot gevolg, dat de daaronder vallende geschillen aan de rechtsmacht van de gewone Rechter onttrokken zijn. Hieruit vloeit voort, dat een van partijen bij het scheidsrechterlijk beding in geen geval zonder haar toestemming vóór de gewone Rechter kan geroepen worden, zelfs niet op grond van verknochtheid met een vóór deze laatste aanhangig geschil.

Artikel 8, par. 2, van de wet van 15 Maart 1932 betreft alleen de oproeping in vrijwaring en is niet van toepassing op een rechtstreekse eis, al gaat deze ook gepaard met een oproeping in vrijwaring.

Hummel Chemical Cy Inc. t/ P.V.B.A. Dumeto.
P.V.B.A. Etabl. Dumeto t/ Hummel Chemical Cy Inc.
Hummel Chemical Cy Inc. t/ N.V. Etabl. Haes.

Gezien de exploten, op 8 Januari, 30 September en 6 October 1953 betekend, alle geboekt;

Aangezien partijen het eens zijn om te verklaren dat de zaken verknocht zijn en dienen te worden samen-gevoegd;

Gezien Ons tussenvonnis van 1 Februari 1954, geboekt;

Op het exploit van 8 Januari 1953 :

Aangezien de vordering, ingeleid bij exploit van 8 Januari 1953, ten verzoeken van de vennootschap naar Amerikaans Recht Hummel Chemical Cy Inc. betekend, strekt tot veroordeling van gedaagde, de P.V.B.A. Etablissements Dumeto, om aan eiseres te betalen wegens verkoop en levering van waren de som van U.S.A. dollar 3.224,70, met vergoedende en gerechtelijke intresten;

Aangezien deze vordering niet bestreden wordt;

Aangezien de schuld zeker, effen en opeisbaar is;

Op het exploit dd. 30 September 1953 :

Aangezien de vordering, ingeleid bij dit exploit, ten verzoeken van de P.V.B.A. Etablissements Dumeto betekend, strekt tot ontbinding tegen de vennootschap naar Amerikaans recht Hummel Chemical Cy Inc. van een koopovereenkomst betreffende 1.000 metric tons steels billets, en tot toekenning van een schadevergoeding van U.S.A. dollar 9.000,— of hun tegenwaarde in Belgische munt;

Aangezien verweerster zich tegen de ontbinding niet verzet, doch twee middelen opwerpt tegen de vordering tot schadevergoeding :

1° dat de koopovereenkomst een clause bevatte, luidende :

« it is understood that this order is only accepted » with the stipulation that should shipment not be » made to us from our european suppliers for any » reason whatsoever Hummel Chemical Company Inc. » will not be under any responsibility or obligation to » either replace the material or to pay any indemnity » charges of any kind »;

Aangezien dergelijk beding van niet-aansprakelijkheid rechtsgeldig is (De Page, Traité Elémentaire de Droit Civil Belge, T. I, n° 1053);

Aangezien het echter in geen geval aan de verbintenis, door de verkoper aangegaan, een zuiver potestatief karakter kan verlenen, noch haar eigen bedrog, noch haar grove fout, gelijkstaande met bedrog, kan dekken;

Aangezien dergelijke opvatting niet enkel strijdig zou zijn met de beginselen van de openbare orde, doch tevens blijkbaar strijdig met de gemeenschappelijke bedoeling van partijen (Van Ryn, Les clauses de non-responsabilité : Etude de quelques restrictions à leur validité, R. G. A. R. 1931, 703; Cass. 23 November 1911, B. J. 1912, 65; Brussel, 4 Maart 1910, Pas. 1911, II, 161; De Page, T. II, 1053/1056);

Aangezien verweerster om zich op het beding van niet-aansprakelijkheid te mogen beroepen eerst zou moeten bewijzen dat zij in haar betrekkingen met haar verkoper de belangen van haar koper behartigd heeft, de gebruikelijke middelen heeft aangewend om de verkoper tot levering te verplichten en zich gedragen heeft als een « bonus pater familias »;

Aangezien Hummel Chemical in de nakoming van deze verplichting ongetwijfeld is tekortgeschoten;

dat zij inderdaad op zijn laatst sedert 18 Januari 1952 wist dat Ets. Haes de bedoeling had niet te leveren, doch eerst op 6 October 1953 (nadat zij zelf gedagvaard had) een rechtsgeding tegen Ets. Haes heeft ingesteld;

Aangezien deze grove nalatigheid in de uitoefening van haar rechten en verhalen voorzeker zwaarwichtig genoeg is om haar persoonlijk aansprakelijk te doen verklaren voor de wanuitvoering van het contract;

2° Aangezien verweerster op de eis, ingesteld bij exploit dd. 30 September 1953, verder doet gelden dat eiseres niet gerechtigd is als bewijs van haar schade de overeenkomst in te roepen, die zij zelf met haar kopers had aangegaan;

Aangezien deze overeenkomst inderdaad ten opzichte van verweerster een « res inter alios acta » is;

Aangezien de door eiseres geleden schade, welke verweerster gehouden is te vergoeden, bestaat in het verschil tussen de overeengekomen prijs en de prijs, waarvoor zij vervangende goederen had kunnen kopen ten tijde van de verbreking;

Aangezien de datum van de verbreking blijkt te mogen vastgesteld worden op 19 Februari 1952, op welke dag eiseres akte heeft genomen van de wanuitvoering en haar rechten op schadevergoeding heeft doen gelden;

Aangezien het voorbehoud wegens later te vorderen schadevergoeding zonder voorwerp is;

Op het exploit van 6 October 1953 :

Ontvankelijkheid van de eis in zijn geheel :

Aangezien verweerster tegen de eis, bij exploit van 6 October 1953 ingeleid, opwerpt dat de eis niet ontvankelijk zou zijn, om reden dat het exploit betekend werd aan de N.V. Etablissements Haes, alhoewel verweerster in vrijwaring sinds 8 Januari 1953 de naam « Société Anonyme Industrie et Commerce Haes » draagt;

Aangezien het middel alle grond mist;

Aangezien inderdaad de N.V. Etablissements Haes gedaagd werd;

Aangezien gedaagde de keuze had op het aldus gestelde exploit te verschijnen of niet te verschijnen;

Aangezien zij verschenen is en mondelinge besluiten genomen heeft;

Aangezien de procedure ten opzichte van Etablissements Haes N.V. regelmatig is in de vorm;

Aangezien nadien besluiten ingediend worden namens de N.V. Industrie et Commerce Haes;

Aangezien deze schriftelijke besluiten vreemd zijn aan het geding, vermits de Industrie et Commerce Haes N.V. in de procedure niet betrokken is, niet gedagvaard is, tegen haar geen besluiten zijn genomen en zij niet kan aangezien worden als tussenkomende partij, daar zij de wegen van de procedure in tussenkomst niet gevolgd heeft;

Aangezien deze besluiten derhalve buiten het geding dienen te worden gehouden;

Aangezien de bij exploit dd. 6 October 1953 ingeleide eis twee onderdelen bevat, te weten :

a) een eis in tussenkomst en vrijwaring, en

b) een rechtstreekse eis in betaling van schadevergoeding;

a) Op de eis in tussenkomst en vrijwaring :

Aangezien verweerster in vrijwaring de bevoegdheid en de rechtsmacht van de Rechtbank, wat dit onderdeel betreft, niet betwist;

Aangezien partijen het eens zijn om te verklaren dat de in betwisting blijvende hoeveelheid 1000 ton beloopt;

Aangezien verweerster in vrijwaring echter opwerpt, dat de eis niet ontvankelijk, ten minste niet gegrond zou zijn, om reden dat eiseres in vrijwaring de uitvoering van de overeenkomst onmogelijk zou hebben gemaakt door het te laat verlenen van zekere credietopeningen of verlengingen en om reden dat de overeenkomst vernietigd was geworden;

Aangezien het middel geen middel van niet-ontvankelijkheid, doch wel een middel ten gronde is;

Aangezien het als dusdanig ook ongegrond voorkomt;

Aangezien inderdaad vaststaat en niet betwist wordt, dat op 3 November 1950 een overeenkomst gesloten werd, waarbij verweerster in vrijwaring verklaarde aan eiseres te verkopen « 1.500 metric tons steel billets, » section 4" x 4", lengths 6 tot 7 meter, price 78.000 » dollar per ton FOB Antwerp, shipment 500 tons » monthly or more, starting Januari 1951 to be completed by March 31, 1951, terms : confirmed irrevocable, transferable and divisible letter of credit, » payment against presentation of on board ss. » B's/L »; en verdere gebruikelijke documenten;

Aangezien eveneens bewezen is, dat het crediet op 3 November 1950 geopend werd en verweerster in vrijwaring reeds vóór of op 13 November 1950 in bezit was van de credietbrief;

Aangezien onmiddellijk na sluiting van de overeenkomst brieven tussen partijen begonnen te worden gewisseld, uit welke briefwisseling blijkt dat verweerster in vrijwaring herhaaldelijk om uitstel van levering en verlenging van credietopening verzocht heeft, menigmaal onder bedreiging van eenzijdige vernietiging van de overeenkomst;

Aangezien eiseres in vrijwaring in bedoelde brieven veel geduld en inschikkelijkheid vertoont en blijkt, voor zover in afwezigheid van stukken in verband met de wijzigingen en verlengingen van het documentair crediet kan nagegaan worden, steeds binnen redelijke termijn aan verweerster in vrijwaring voldoening gegeven te hebben;

Aangezien verweerster in vrijwaring vruchteloos verwijst naar een brief van 24 Januari, waarbij zij te kennen gaf dat « the work cancelled the order » (?) « because of the long delay you needed to modify the letter of credit... » (??) verder voortgaande met een verzoek om credietverlenging tot 15 Juni, met toelating van verscheping zonder bepaling van maandelijkse hoeveelheid, daaraan toevoegende: « We feel » that we might be able to obtain still some supply, » however without any engagement on our side »;

Aangezien deze brief in geen geval kan doorgaan als een verbreking van de overeenkomst, doch slechts als een afwijking en uitbreiding van de overeengekomen leveringsvoorwaarden en termijnen, onder meer in het voordeel van verweerster in tussenkomst;

Aangezien verweerster in vrijwaring ook in dit geval voldoening blijkt te hebben bekomen, vermits de credietopening uiteindelijk tot 30 September 1951 verlengd werd;

Aangezien verweerster in verzet zo weinig bewust was van enige verbreking van de overeenkomst, dat zij nog na 24 Januari 1951 voortging te corresponderen, alsof het contract normaal, doch met vertraging moest uitgevoerd worden;

Aangezien ten overvloede dient te worden opgemerkt, dat de te laat gedane credietopneming niet van aard is de verkoper te machtigen om eenzijdig de overeenkomst te verbreken en hij steeds gehouden is deze ontbinding vóór de bevoegde Rechtsmacht te vorderen, welke Rechtsmacht zal oordelen of aan de koper niet een termijn van respijt dient te worden verleend (Kooph. Brussel, 22 April 1950, Michaux c/ Clerckx; Clercx c/ d'Haen en Dienst van het Sekwester; Clercx c/ Evers, niet gepubliceerd, met verwijzing naar het arrest van het Hof van Verbreking van 17 Juli 1902, Pas. 321);

Aangezien eindelijk op 13 Juli 1951 eiseres in vrijwaring gedaagde in vrijwaring stellig in gebreke heeft

gesteld met vaststelling van een uiterste termijn van levering op 31 Juli 1951;

Aangezien deze ingebrekestelling echter impliciet ingetrokken is in de volgende brieven, waarin nog sprake is van een gedeeltelijke levering, zelfs in de maand October 1951;

Aangezien er eerst in de brieven van 18 Januari 1952 en volgende sprake is van de onherroepelijke verbreking van de overeenkomst;

Aangezien de niet-naleving van haar verbintenissen door verweerster in vrijwaring niet te rechtvaardigen is en zij gehouden is eiseres in vrijwaring te vergoeden wegens de haar aldus berokkende schade;

b) *Op de rechtstreekse eis in betaling van schadevergoeding :*

Aangezien verweerster op de eis, ingeleid bij exploit dd. 6 October 1953, wat dit tweede onderdeel betreft, de onbevoegdheid van de Rechtbank opwerpt en verwijst naar het in de koopovereenkomst voorkomend scheidsrechterlijk beding;

Aangezien niet betwist wordt, dat in deze overeenkomst inderdaad bedongen werd: « Any controversy » or claim arising out or relating to this agreement, » or any alleged breach thereof, shall be settled in » New-York, in accordance with the rules then obtaining of the American Arbitration Association... »;

Aangezien niet betwist wordt dat de betwisting onder toepassing van het scheidsrechterlijke beding valt;

Aangezien eiseres vruchteloos opwerpt dat het scheidsrechterlijk beding enkel en alleen in eigen voordeel door haar bedongen werd en zij gerechtigd is ervan af te zien;

Aangezien uit niets blijkt dat het scheidsrechterlijk beding, waarvan de bewoordingen algemeen zijn, ten voordele van een der partijen met uitsluiting van de andere bedongen werd;

Aangezien beide partijen dus door het beding gebonden zijn;

Aangezien eiseres verder verwijst naar artikel 8, par. 2, van de wet van 15 Maart 1932 en zich beroept op de vernochtheid van de geschillen om de bevoegdheid van deze Rechtbank te rechtvaardigen;

Aangezien deze wetbepaling betrekking heeft op de oproeping in vrijwaring en niet van toepassing is op een rechtstreekse eis, al gaat deze nog gepaard met een oproeping in vrijwaring;

Aangezien ten overvloede dient te worden opgemerkt, dat een scheidsrechterlijk beding tot gevolg heeft, dat de geschillen, welke onder zijn toepassing vallen, aan de rechtsmacht van de gewone Rechtbank onttrokken worden;

Aangezien hieruit voortvloeit dat een van partijen bij het scheidsrechterlijk beding in geen geval zonder haar toestemming, zelfs niet onder voorwendsel van vernochtheid, vóór de gewone rechtsmacht kan geroepen worden (cfr. Alfred Bernard « L'Arbitrage Volontaire en Droit Privé », n° 22; ook Hof van Beroep te Brussel, 15 Juni 1932, in bevestiging van Kooph. Antwerpen, 18 Maart 1932, J. P. A. 263);

Aangezien dit onderdeel van de eis dus dient te worden gesplitst om aan de scheidsrechterlijke rechtsmacht onderworpen te worden;

Om deze redenen,

De Rechtbank, gelet op artikel 2 van de wet van 15 Juni 1935;

Alle andere of strijdige besluiten verwerpende;

Verklaart de zaken, ingeleid bij exploit van 3 Januari 1953, 30 September 1953 en 6 October 1953 en

ingeschreven onder de nummers 46.387, 50.769 en 50.926 van de Algemene Rol, verknocht en voegt ze samen met uitzondering echter van het tweede onderdeel van de eis, ingesteld bij exploit dd. 6 October 1953, waarbij een rechtstreekse eis ingesteld wordt;

Rechtdoende op de eis, ingesteld bij exploit dd. 8 Januari 1953, veroordeelt verweerster, de P.V.B.A. Etablissements Dumeto, aan de eiseres Hummel Chemical Cy Inc. te betalen van 3.224,70 dollar of de tegenwaarde daarvan in Belgische munt tegen de hoogste koers van de dag van betaling, met de vergoedende intresten over 864,77 dollar, te berekenen van 10 December 1951, over 1.386,54 dollar, te berekenen van 17 December 1951, en over 973,39 dollar, te berekenen van 26 Februari 1952, telkens tot 8 Januari 1953, en de gerechtelijke intresten over 3.224,70 dollar, te berekenen van deze datum;

Rechtdoende op het exploit dd. 30 September 1953, verklaart de tussen partijen gesloten koopovereenkomst ontbonden tegen de vennootschap naar Amerikaans recht Hummel Chemical Cy Inc. en ten voordele van de P.V.B.A. Etablissements Dumeto, zulks in dato 19 Februari 1952;

Alvorens recht te doen, stelt aan in hoedanigheid van scheidsrechter-verslaggever de heer De Bruycker Jules, St. Gummarusstraat 46, te Antwerpen, met opdracht partijen zo mogelijk te verzoenen en, voor het geval hij hierin niet mocht slagen, het verschil te berekenen tussen de tussen partijen overeengekomen prijs en die, tegen welke het aan eiseres mogelijk was zich gelijkaardige waren te verschaffen op 19 Februari 1952, datum van de verbreking; van zijn beweringen verslag op te maken, onder eed te bevestigen en neer te leggen overeenkomstig de wet; zegt dat de scheidsrechter-verslaggever zijn opdracht zal vervullen op tegenspraak met partijen en met de N.V. Etablissements Haes, verweerster op exploit dd. 6 October 1953;

Beveelt aan partijen — ook aan de N.V. Etablissements Haes — al hun boeken, rekeningen, briefwisseling en andere bescheiden aan de scheidsrechter-verslaggever over te leggen of over te geven en hem op tegenspraak alle inlichtingen te verschaffen ten einde de uitvoering van zijn opdracht te vergemakkelijken;

Zegt het voorbehoud van eiseres wegens verder te vorderen schadevergoeding zonder voorwerp;

Rechtdoende op de eis in vrijwaring, ingeleid bij exploit dd. 6 October 1953, zegt voor recht dat verweerster in vrijwaring, de N.V. Etablissements Haes gehouden is eiseres in vrijwaring, de vennootschap van Amerikaans recht Hummel Chemical Cy Inc. te vrijwaren tegen elke veroordeling ten haren laste uitgesproken om uit te spreken op de eis, bij exploit dd. 30 September 1953 ingesteld, en zulks zowel in hoofdsom als in intresten en kosten;

Houdt haar uitspraak voor het overige aan;

Rechtdoende op de besluiten van verweerster, in antwoord op de rechtstreekse eis in betaling van schadevergoeding, bij hetzelfde exploit ingesteld, verklaart zich onbevoegd om van dit gedeelte van het geschil kennis te nemen;

(Verwijzing in de kosten).

Verwijst de zaken, ingeschreven onder de nummers 50.769 en 50.926, tot voortzetting naar de Algemene Rol;

Verklaart het vonnis, behoudens de verwijzing in de kosten, uitvoerbaar niettegenstaande hoger beroep en zonder zekerheidsstelling.

BIBLIOGRAPHIE

J. M. VAN BEMMELN : Gedenkt der Gevangenen. — Opstellen over hervorming van het strafrecht en gevangeniswezen. — Martinus Nijhoff, 's-Gravenhage, 1954. 126 p.

Deze ouderwetse titel staat aan het hoofd van een boek dat zeer moderne ideeën bevat. Het is de samenbundeling van een reeks opstellen, die Prof. J. M. Van Bemmelen, hoogleraar in het strafrecht en de criminologie aan de Rijksuniversiteit te Leiden, in de loop van het jaar 1953 publiceerde in het Nederlands dagblad « De Telegraaf ».

In zeer bevattelijke trant geeft de schrijver in deze artikelen een algemeen overzicht van het penitentiair stelsel zoals het thans in Nederland in voege is, doch ook een algemeen overzicht van de bijzondere problemen die thans in het strafrecht en de criminologie actueel zijn.

Prof. Van Bemmelen wijst er op hoe de sleur, die heerst bij degenen die zich met het strafrecht bezighouden, alle strafrechtshervormingen zo moeilijk maakt, wat voor gevolg heeft dat de strafrechtspraktijk steeds een heel eind ten achter is bij de andere wetenschappen.

De auteur komt op voor de idee dat het volstrekt noodzakelijk is in de straffen de waarheidszin en de naastenliefde zo min mogelijk aan te tasten. Op dit doel moet alle strafrechtshervorming gericht zijn. Voor jeugdige delinquenten wil Prof. Van Bemmelen het kinderstrafrecht afschaffen en de tuchtscholen, waaraan nog een idee van vergelding kleeft, vervangen door opvoedingsgestichten waarin het kind met liefde wordt opgevoed. Ook voor adolescenten is zulks het geval en voor volwassenen dient nimmer meer leed toegebracht dan strikt noodzakelijk is.

Hoofdzak is in de criminologie te zoeken naar de diepste oorzaken van de misdaad en het bijzonderste middel om tot resultaten te komen is het vermijden van opvoedingsfouten in de jeugd.

Na dit programma als eerste hoofdstuk worden vluchtig de bijzonderste problemen, die het strafrecht en de criminologie stellen, onderzocht; de doodstraf en de lijfstraf, de invloed van de oorlog, de differentiatie van de gestichten, de politieke delinquenten, de psychopaten en de recidivisten; de vrouwen, de seuxele delinquenten, het bezoek, e.z.m.

Het boek eindigt met een kritische bespreking van een groots ontwerp, namelijk de oprichting van een penitentiair centrum, waaronder de auteur verstaat een uitgebreid complex van gestichten, inrichtingen en paviljoenen, te bouwen ergens in het land, waarin al de thans bestaande gevangenen, asyls, huizen van bewaring en observatiecentra zouden worden geconcentreerd. Prof. Van Bemmelen somt een reeks bezwaren op tegen deze inrichting en verdedigt de stelling dat dergelijk penitentiair centrum er niet moet komen. Dit wil echter niet zeggen dat er geen zeer belangrijke wijzigingen aan de bestaande gevangenen dienen gebracht te worden. Deze zouden liefst kleine inrichtingen zijn, elk met eigen karakter en sfeer, waarvan de directie elke gedetineerde persoonlijk uitstekend zou kennen.

De nuttigste hervormingen ziet de auteur in de geleidelijke heraanpassing van de gevangene door proefverlof. Waar de criminologie ons leert dat de voornaamste oorzaken voor de misdaden gelegen zijn in factoren waarvoor de individuele mens niet verantwoordelijk is, blijkt ons tegenwoordig strafstelsel even onbevredigend als dat uit vroegere eeuwen. Het

strafrecht der toekomst zal humaan zijn of zal het niet zijn, is het besluit van dit boekje, dat door alle juristen met de grootste belangstelling zal gelezen worden.

R. Victor.

Recueil Annuel de Jurisprudence Belge. — Année 1953.
— Maison Ferd. Larcier, Brussel, 1954. 598 p.

Opnieuw is de jaarlijkse verzameling rechtspraak, samengesteld onder leiding van de heer Stafhouder Ch. Van Reepingen, verschenen.

Wij hebben de vorige jaren reeds meer dan eens gelegenheid gehad te onderlijnen met hoeveel enthousiasme deze publicatie in de rechterlijke wereld ontvangen wordt. De Recueil annuel de jurisprudence belge is voor alle Belgische juristen onmisbaar geworden. Het is thans het vijfde deel dat gepubliceerd wordt en het is nog heel wat lijviger dan al de vorige jaren. Het bevat de samenvattingen van al de rechterlijke beslissingen, gepubliceerd in niet minder dan veertig juridische tijdschriften van ons land. Het is dus volstrekt compleet en geeft onder vaste trefwoorden al wat aan gepubliceerde rechtspraak in België is verschenen. Daarbij zijn ook nog vermeld alle juridische artikelen, die in de veertig onderzochte tijdschriften werden opgenomen.

Prachtig verzorgd, uitstekend gedrukt en voorzien van een zeer uitvoerige alfabetische en chronologische tafel, is dit nieuwe deel een rijke aanwinst van de onmisbare serie, waarvoor de samenstellers Mr Ch. Van Reepingen, Mr R. Pirson, Mr C. Cambier, Mr Renée Leblus, Mr J. Lepaffe en Mr Chr. Vandervoren alsook de uitgever, het huis F. Larcier, de hartelijkste gelukwensen verdienen.

BALIELEVEN

BALIE VAN DENDERMONDE

Raad der Orde

Mr Rafaël De Schrijver, stafhouder; Mr Georges Heyvaert, secretaris; leden van de Raad: Mr P. Maurice Orban, Mr Muylaert Hector, Mr de Clippele Lucien, Mr Van Gerven Willy, Mr Guy Piret, Mr De Cuyper Honoré, Mr de Hovre Alfons.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 Augustus—31 Augustus 1954.)

I. STAATS- EN ADMINISTRATIEF RECHT

1. *Fonds der gemeenten en der provinciën.* — Bij K.B. van 23 Juli 1954 (Stbl. 1 Augustus 1954, 5.540) wordt de dotatie van het fonds der gemeenten en van het fonds der provinciën van 1954, bij toepassing van de artikelen 10 en 27 van de wet van 24 December 1948, verhoogd.

2. *Scheepvaartwegen.* — Het K.B. van 23 Juli 1954 (Stbl. 4 Augustus 1954, 5.562) wijzigd, wat het bijzonder reglement voor de Maas en de Ourthe betreft, het K.B. van 7 September 1950 houdende de bijzondere reglementen voor sommige scheepvaartwegen.

3. *Financiën.* — Bij K.B. van 26 Juli 1954 (Stbl.

4 Augustus 1954, 5.571) wordt een nieuwe Staatsschuld genaamd «tienjarige 4,5 % schuld 1954-1964» gecreëerd.

4. *Diensten van de Eerste Minister.* — Begroting voor het dienstjaar 1952. — Het K.B. van 23 Juli 1954 (Stbl. 8 Augustus 1954, 5.618) stelt de verdeling vast van het crediet geopend op artikel 29-1 van de begroting van de diensten van de Eerste Minister voor het dienstjaar 1952.

5. *Ministerie van Binnenlandse Zaken.* — *Sociale Dienst.* — Het K.B. van 24 Juli 1954 (Stbl. 8 Augustus 1954, 5.623) breidt het toepassingsgebied uit van de sociale dienst bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

6. *Instelling van openbaar nut «Koninklijk Instituut der eliten van de arbeid van België — Albert I».* Bij K.B. van 31 Juli 1954 (Stbl. 8 Augustus 1954, 5.627) worden de statuten van de instelling van openbaar nut «Koninklijk Instituut der eliten van de arbeid van België — Albert I — Nationale Tentoonstellingen van de Arbeid» (Stichting Koningin Elizabeth van België), goedgekeurd. Dit instituut staat onder de bescherming der Belgische Regering.

7. *Luchtmacht.* — *Maximum-getallen der officieren van het actief kader.* — Het K.B. van 5 Augustus 1954 (Stbl. 11 Augustus 1954, 5.657) stelt de maximum-getallen der officieren van het actief kader van de luchtmacht in elke van de, hetzij door benoeming, hetzij door aanstelling, verleende hoofdofficiersgraden vast.

8. *Fonds voor buitenlandse handel.* — Het K.B. van 15 Juli 1954 (Stbl. 12 Augustus 1954, 5.678) wijzigd het K.B. van 9 April 1954 genomen in uitvoering van de wet van 24 Maart 1954 houdende oprichting van een fonds voor buitenlandse handel.

9. *Jacht.* — Het K.B. van 4 Augustus 1954 (Stbl. 12 Augustus 1954, 5.688) stelt de tijdstippen van opening en sluiting der jacht voor het seizoen 1954-1955 vast.

10. *Koloniën.* — *Buitengewone uitgaven van Belgisch Congo en van Ruanda-Urundi.* — De wet van 30 Juni 1954 (Stbl. 14 Augustus 1954, 5.747) keurt het openen van bijkredieten goed en vermindert sommige kredieten geopend voor de buitengewone uitgaven van Belgisch Congo en van Ruanda-Urundi van het dienstjaar 1952.

11. *Politieke gevangenen en rechthebbenden.* — Het K.B. van 7 Augustus 1954 (Stbl. 15-16-17 Augustus 1954, 5.783) wijzigd het K.B. van 20 Juni 1953 tot regeling van de samenstelling der aanvaardingscommissies en van hun bevoegdheid en tot vaststelling van de procedure voor de toepassing der wet van 26 Februari 1947, houdende het statuut van de politieke gevangenen en rechthebbenden. De aanvaardingscommissies worden thans bij M.B. opgericht.

12. *Studiecommissie met het oog op de herziening van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de wederzijdse plichten der echtgenoten en de huwelijkse voorwaarden.* — Het K.B. van 13 Juli 1954 (Stbl. van 20 Augustus 1954, 5.850) wijzigd het Regentsbesluit van 14 Mei 1948 tot oprichting van een studiecommissie met het oog op de herziening van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de wederzijdse rechten en plichten der echtgenoten en de huwelijkse voorwaarden. De commissie zal een voorontwerp van wet opmaken dat aan de Minister van

Justitie moet worden overgelegd vóór 31 December 1954.

13. *Bewaargeving en bruiklening van kunstwerken.* — Het K.B. van 21 Juni 1954 (Stbl. 22 Augustus 1954, 5.916) wijzigd het K.B. van 8 Maart 1951 betreffende de inventarissen, de bewaargeving en bruiklening van kunstwerken.

14. *Onderwijs. — Schrijfwijze en woordenschat van de Nederlandse taal.* — Ingevolge K.B. van 19 Augustus 1954 (Stbl. 25 Augustus 1954, 5.942) zullen gelden, met betrekking tot:

- a) het voornaamwoordelijk gebruik;
 - b) het gebruik van tweede naamvölsvormen als der, dezer en zijner;
 - c) de schrijfwijze van bastaardwoorden;
 - d) de tussenklanken in samenstellingen;
- de leidraad en de daarbij behorende woordenlijst, samengesteld door de Nederlands-Belgische Commissie ingesteld bij de M.B. van 5 Mei 1947 en 5 December 1949 en bij de beslissing van de Nederlandse Minister van Onderwijs van 27 Maart 1947.

De Minister van Openbaar Onderwijs wordt belast met de uitvoering van dit besluit.

15. *Bestuur der Posterijen. — Geldelijk statuut van het hulppersoneel.* — Het K.B. van 28 Juni 1954 (Stbl. 25 Augustus 1954, 5.943) bepaalt het geldelijk statuut van het hulppersoneel van het bestuur der posterijen, voor de periode van 1 Januari 1946 tot 31 December 1950.

16. *Openbare Werken. — Binnenscheepvaart.* — Bij de K.B. van 24 Juli 1954 (Stbl. 26 Augustus 1954, 5.972) worden de Openbare Veren bestaande op de Grote-Nete, paal 33,6 km. te Bevel en te Gestel en op de Kleine-Nete, paal 12 km. te Nijlen, afgeschaft.

17. *Volksgezondheid. — Fonds tot bestrijding van de tuberculose.* — Bij K.B. van 6 Augustus 1954 (Stbl. 26 1954, 5.978) wordt het Regentsbesluit van 19 Mei 1949, houdende vaststelling der modaliteiten van toekenning van subsidies ten laste van het Fonds tot krachtadiger bestrijding van de tuberculose, gewijzigd.

18. *Leurhandel.* — Bij K.B. van 30 Juli 1954 (Stbl. 26 Augustus 1954, 5.979) wordt gewijzigd en aangevuld:

- 1. Het K.B. van 18 December 1939, waarbij de tenuitvoerlegging van het K.B. van 28 November 1939 wordt geregeld;
- 2. De lijst bepaald bij artikel 8 van voornoemd besluit.

19. *Landbouw. — Insectenetende vogels en vogelvangst.* — Het K.B. van 17 Augustus 1954 (Stbl. 27 Augustus 1954, 5.987) wijzigd het K.B. van 25 October 1929 betreffende de insectenetende vogels en de vogelvangst.

20. *Gemeentelijke en Provinciale Financiën.* — Het K.B. van 17 Juli 1954 (Stbl. 27 Augustus 1954, 5.987) stelt voor het dienstjaar 1954 de basisdotatieverhoging vast, voorzien bij artikel 11, § 4, van de wet van 24 December 1948, betreffende de gemeentelijke en provinciale financiën.

21. *Postwetgeving in internationale dienst.* — Het K.B. van 15 Juli 1954 (Stbl. 28 Augustus 1954, 6.016) wijzigd het K.B. van 10 December 1936 tot codificatie van de postwetgeving in internationale dienst.

22. *Overbrenging en repatriëring der lijken van de slachtoffers uit de oorlog 1940-1945.* — Het K.B. van 9 Augustus 1954 (Stbl. 30-31 Augustus 1954, 6.064) stelt de rijksbijdrage vast inzake de overbrenging en de repatriëring der lijken van de slachtoffers uit de oorlog 1940-1945.

II. RECHTERLIJKE ORGANISATIE.

23. *Hof van Beroep te Luik. — Dienstrelement.* — Bij K.B. van 6 Juli 1954 (Stbl. 6 Augustus 1954, 5.599) wordt het dienstrelement van het Hof van Beroep te Luik gewijzigd.

III. ARBEIDSRECHT EN MAATSCHAPPELIJK HULPBETOON.

24. *Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.* — Bij K.B. van 24 Juli 1954 (Stbl. 1 Augustus 1954, 5.539) wordt het organiek besluit van de Regent van 26 Mei 1954 betreffende de inrichting van de Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid (Stbl. 25-26 Juli 1945), gewijzigd.

25. *Pensioen voor mijnwerkers.* — Het K.B. van 31 Juli 1954 (Stbl. 12 Augustus 1954, 5.679) wijzigd sommige bepalingen betreffende het pensioen voor mijnwerkers, bij toepassing van het wetsbesluit van 25 Februari 1947, houdende samenordering en wijziging van de wetten betreffende het pensioenstelsel voor de mijnwerkers en de ermee gelijkgestelden.

26. *Jaarlijks verlof der loonarbeiders.* — Het K.B. van 16 Juli 1954 (Stbl. 14 Augustus 1954, 5.759) wijzigd de in artikel 6 quater van de wetten betreffende het jaarlijks verlof der loonarbeiders, gecoördineerd op 9 Maart 1951, bedoelde leeftijdsgroepen.

27. *Ancienniteitsverlof.* — Het K.B. van 9 Augustus 1954 (Stbl. 14 Augustus 1954, 5.760) stelt de door de arbeiders na te leven regelen vast om het voordeel van de ancienniteit, welke hun toegekend wordt voor de vaststelling van de duur van het in 1953 toegekend ancienniteitsverlof, te behouden.

28. *Arbeidsbescherming.* — Het K.B. van 16 Juli 1954 (Stbl. 20 Augustus 1954, 5.839) wijzigd het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming.

29. *Bijkomend verlof voor werknemers van minder dan 21 jaar.* — Bij K.B. van 14 Augustus 1954 (Stbl. 21 Augustus 1954, 5.880) wordt aan de werknemers van minder dan 21 jaar die voor de eerste maal in dienst treden van een werkgever, een bijkomend verlof toegekend.

30. *Steenkolenmijnen. — Stofbestrijding.* — Het K.B. van 23 Juli 1954 (Stbl. 21 Augustus 1954, 5.980) schrijft maatregelen voor betreffende de stofbestrijding in de ondergrondse werken van de steenkolenmijnen.

31. *Verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — Het K.B. van 14 Augustus 1954 (Stbl. 23-24 Augustus 1954, 5.926) wijzigd het Regentsbesluit van 21 Maart 1954 betreffende de organisatie van de verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit.

De wijziging betreft de invaliditeitsvergoedingen uit te keren aan de verzekerde vrouwen.

32. *Steenkolenmijnen. — Stofbestrijding.* — Bij M.B. van 6 Augustus 1954 (Stbl. 28 Augustus 1954, 6.013) worden maatregelen voorgeschreven tot bestrijding van het stof in de ondergrondse werken van de steenkolenmijnen.

33. *Ondernemingen van handel in voedingswaren. — Huishoudelijk reglement voor de ondernemingsraden.* — Bij K.B. van 16 Juli 1954 (Stbl. 30-31 Augustus 1954, 6.058) wordt bindend gemaakt het huishoudelijk reglement voor de ondernemingsraden, van toepassing in al de ondernemingen van handel in voedingswaren.

34. *Kinderbijslag voor werkgevers en niet-loonarbeiders.* — Het K.B. van 24 Augustus 1954 (Stbl. 29 Augustus 1954, 6.047) wijzigd het organiek K.B. van 22 December 1938 voorzien bij de wet van 10 Juni 1947 tot uitbreiding van de kinderbijslag tot de werkgevers en de niet-loonarbeiders. De bijslagen worden verhoogd.

IV. ECONOMISCH RECHT.

35. *Landbouw.* — Het K.B. van 1 Augustus 1954 (Stbl. 6 Augustus 1954, 5.599) stelt het bedrag der premieën vast, toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk, zekere melkderivaten voortbrengen.

36. *Nationaal Instituut voor de Statistiek. — Jaarlijkse statistieken.* — Het K.B. van 24 Mei 1954 (Stbl. 13 Augustus 1954, 5.705) coördineert en wijzigd de besluiten betreffende de jaarlijkse statistieken der voortbrenging in de nijverheid.

37. *Leurhandel.* — Het K.B. van 17 Juli 1954 (Stbl. 29 Augustus 1954, 6.048) wijzigd het K.B. van 16 October 1951 tot regeling van de uitvoering van het K.B. van 28 November 1939 houdende reglementering van de leurhandel.

V. FISCAAL RECHT.

38. *Met het zegel gelijkgestelde taxes.* — Bij K.B. van 24 Augustus 1954 (Stbl. 29 Augustus 1954, 6.030) wijzigd het Wetboek en de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taxes. De wijziging heeft betrekking op de over de Luxemburgse grens ingevoerde goederen.

39. *Met het zegel gelijkgestelde taxes.* — Bij K.B. van 26 Augustus 1954 (Stbl. 29 Augustus 1954, 6.034) wordt de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taxes gewijzigd.

In bepaalde gevallen en voor bepaalde producten is de afgifte ener factuur of van een kwijtschrift niet verplichtend, maar moet de verrichting ingeschreven worden in een register dat beantwoordt aan de voorschriften van artikel 28, § 2, van het Wetboek.

Binnen de eerste 15 dagen van elke maand doet de verkoper of aannemer aan de hoofdcontroleur der overdrachtstaxe een aangifte die sommige vermeldingen moet bevatten.

40. *Met het zegel gelijkgestelde taxes.* — Het K.B. van 27 Augustus 1954 (Stbl. 29 Augustus 1954, 6.038) wijzigd en vult aan de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taxes.

Dit K.B. somt de goederen op waarop de weelde-taxe geheven wordt, d.i. bij levering aan de verbruiker, bij de productie of bij de invoer.

41. *Weeldetaxe.* — Het M.B. van 27 Augustus 1954 (Stbl. 29 Augustus 1954, 6.045) wijzigd het M.B. van 4 Maart 1927, betreffende de weeldetaxe. Het M.B. heeft betrekking op de verkoop van automobielen en motorrijwielen die in nieuwe staat in het binnenland ingevoerd of verkocht worden alsmede op de tweedehandse automobielen en motorrijwielen. Het bepaalt de grondslag, waarop de weeldetaxe geheven wordt.

H. Boonen.

TIJDSCHRIFTEN

De Gemeente, n° 54. — Juli-Augustus 1954 :

C. Ketelaer : Rechtspraak van de Raad van State.

Tijdschrift voor Sociaal Recht en van de Arbeids-gerechten, n° 6, 1954 :

L. Lagasse : A propos des cotisations pour allocations familiales, dues par les personnes qui relèvent en même temps du régime des salariés et du régime des non-salariés. — Rechtspraak.

Tijdschrift voor Notarissen, n° 9, September 1954 :

A. Lannoo : Over artikel 1525 van het Burgerlijk Wetboek. — Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad, afl. 32, 25 September 1954 :

Mr G. Overdiep : De wijzigingen welke in verband met het ontwerp van wet tot invoering van de mogelijkheid van adoptie nodig zijn in het Burgerlijk Wetboek. — Mr E. Fischer-Keuls : Het ontwerp Adoptiewet (II, slot).

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, n° 4366, 25 September 1954 :

Prof. Mr P. W. Kamphuisen : Enige opmerkingen over de dwaling (I).

Journal des Tribunaux, n° 4033, 26 septembre 1954 :

R. Hayoit de Termicourt : Propos sur l'article 95 de la Constitution. — Jurisprudence.

Journal des Tribunaux d'Outre-Mer, 15 septembre 1954 :

P. Jentgen : De l'acquisition et de la transmission des droits réels immobiliers. — A. Sohier : Les terres indigènes. — Jurisprudence.

Revue de Droit intellectuel l'ingénieur-conseil, n° 8-9, août-septembre 1954 :

MM. Bert et de Keravenant : Quelques remarques concernant l'efficacité des brevets français. — Jurisprudence.

Revue Pratique du Notariat Belge, 2378e livr., août 1954 :

Absorption ou fusion de sociétés.

Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de Législation, 30e cahier, septembre 1954 :

Jean Carbonnier : L'ommission non fautive dans l'information journalistique. — René Rodière : La fixation des dommages-intérêts en matière contractuelle, compte tenu des variations monétaires influant sur le cours d'une marchandise. — Ferdinand Golléty : L'avis obligatoire, au conseil de l'inculpé, de l'ordonnance de soit communiqué du juge d'instruction après demande de mise en liberté provisoire. — Jacques Benoist : Le droit à pension de victimes civiles de la guerre des ayants cause de réfugiés statutaires apatrides. — P. Chaveau : Les conditions de la commercialité des marchés, spécialement des ventes maritimes, passés par un non-commerçant.